

**HET COMPLETE HANDBOEK VOOR EEN
GEZONDE, GELUKKIGE EN GEHOORZAME**

labrador

Gedrag

Opvoeding en training

Problemen oplossen

Nu inclusief 3 GRATIS bonussen!

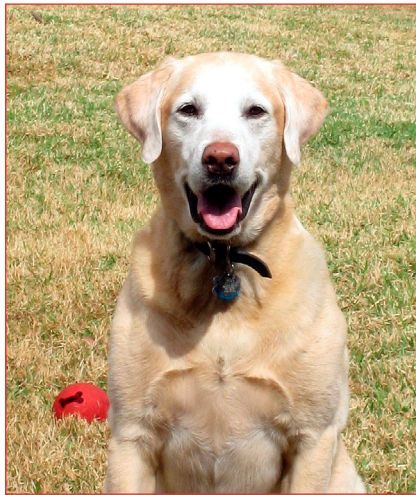
Jan Jacobs

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord van de
schrijver Jan Jacobs

Geschiedenis

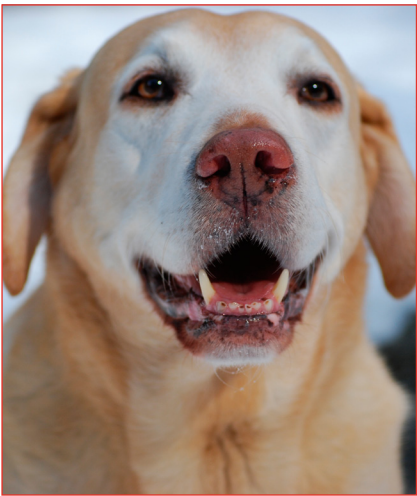
Raskenmerken

Aanschaf

De pup

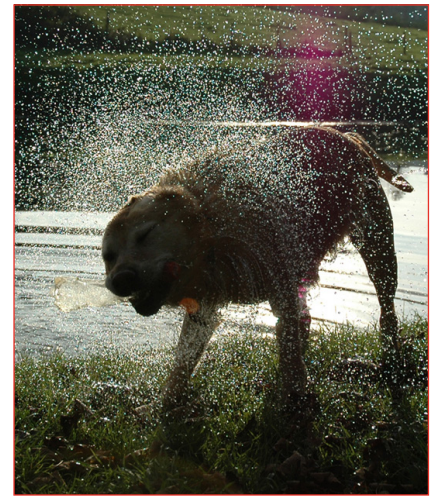
Zindelijkheidstraining

Opvoeding

Apporteren

Voeding

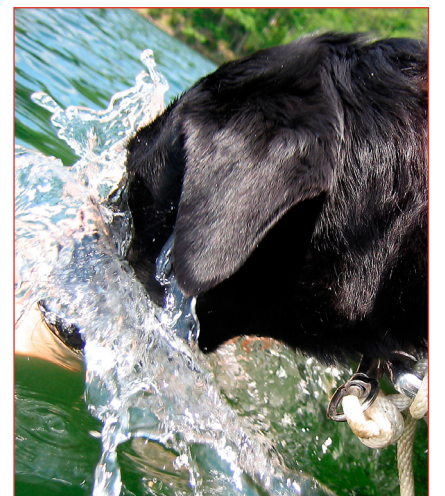
Uiterlijke verzorging

Gezondheid

Fokken

Herplaatsing

VOORWOORD VAN DE SCHRIJVER

Mijn naam is Jan Jacobs en ik ontdekte mijn voorliefde voor labradors zo'n twintig jaar geleden. Onze burens hadden een labrador, een hele lieve en schattige hond! Ik merkte dat er tussen ons een hechte band ontstond en toen zij pups kreeg was ik natuurlijk de eerste die er één adopteerde. Nu weet ik dat een labrador niet alleen een goede vriend is die je gelukkig maakt, maar ook dat het opvoeden van een hond niet helemaal vanzelf gaat. Natuurlijk deed ik alles met de beste bedoelingen, maar...

“Ik heb als baasje een heleboel fouten gemaakt die achteraf niet nodig waren geweest.”

Ik ben in het verleden regelmatig tegen problemen aangelopen en heb met veel vallen en opstaan een heleboel geleerd. Nadat ik eenmaal mijn pup had opgehaald, had ik GEEN idee hoe ik met het beste met hem om kon gaan. Zo wilde mijn labrador weleens meubels stukmaken als ik even niet thuis was.

Ik gaf veel geld uit aan hondenvoeding tot ik erachter kwam dat daarin **grote kwaliteitsverschillen** bestaan. Mijn labrador werd veel gezonder en gelukkiger toen ik hem de voeding gaf die hij nodig had en die bij hem paste. Labradors hebben namelijk vaak speciale voeding nodig,

Ik dacht dat mijn hond gelukkig was, omdat ik niet beter wist en niet kon zien of hij ergens last van had of ergens mee zat.

Je herkent vast veel van dit soort problemen die je tegenkomt bij het verzorgen van je hond.

Ik wist dat ik niet de enige was...

die met een heleboel vragen zat. Toch irriteerde het mij, dat ik niet over de juiste informatie beschikte om op een verantwoorde wijze voor mijn labrador te kunnen zorgen.

Dus wat denk je dat ik gedaan heb? **Ik ben direct gaan zoeken naar antwoorden op al mijn vragen.**

Ik zocht dagen op de computer naar antwoorden. Ik las boeken, artikelen, magazines, onderzoeksrapporten, noem het maar op, ik las het. Bovendien stelde ik zoveel mogelijk vragen aan mensen van wie ik wist dat ze verstand hebben van het opvoeden en verzorgen van honden, in het bijzonder van labradors. Ik probeerde alles en als er één ding niet zou werken, dan misschien wel iets anders.

Om een lang verhaal kort te maken, ik gebruikte vrijwel elke vrije minuut die ik had om over labradors te lezen en te weten te komen wat ik graag wilde weten.

En weet je wat?

Er is heel veel informatie over labradors beschikbaar. Zoveel zelfs dat het me maanden heeft gekost om deze te sorteren, door te spitten en op waarde te schatten. Ik wilde de mythen van de feiten scheiden, nieuwe en oude onderzoeken vergelijken en waarheden en onwaarheden traceren uit oude verhalen, om erachter te komen welke dingen je zou moeten doen en, net zo belangrijk, welke dingen je juist moet laten.

Ik heb dit boek geschreven om de **kennis die ik bezit te delen** met mijn medehondenliefhebbers. Ik heb namelijk ontdekt dat er zowel veel **beginnende** alsmede meer **ervaren** labradoreigenaren bestaan die tegen **dezelfde problemen** aanlopen. Nu weet je hoe het idee voor dit boek is geboren! Het is een boek geworden waarvan ik met trots kan zeggen dat het je stap voor stap zal helpen bij het opvoeden van je labrador tot een gezonde, gelukkige en wel opgevoede hond.

Veel leesplezier,
Jan Jacobs

DE GESCHIEDENIS VAN DE LABRADOR RETRIEVER

De geschiedenis van de labrador retriever begint rond het jaar 1500. De Britten bouwden toen hun eerste nederzettingen op een eiland in het noord-oosten van Canada dat zij Newfoundland noemden. Men vermoedt dat de vissers en jagers die zich er vestigden hun honden vanuit Groot-Brittannië hebben meegenomen. Uit archeologische vondsten is namelijk gebleken dat er op Newfoundland voor die tijd nauwelijks honden leefden.

De honden die door de kolonisten werden meegebracht, waren waarschijnlijk de enige honden in Newfoundland. Door de eeuwen heen werden honden gefokt en getraind om aan de behoeften van hun eigenaren te voldoen. Uit de verschillende hondenrassen kwamen de Newfoundlander en de St. John's hond voort. Zij waren het product van hun omgeving en van natuurlijke selectie. De Newfoundlander was groot en zwaar gebouwd en had een dikke, langharige vacht. Hij werd vooral gebruikt als trek- en waakhond. De St. John's hond was kleiner en kwam het vaakst voor in de havenplaatsen.

Deze St. John's hond, vernoemd naar de haven- en hoofdstad van Newfoundland, wordt vaak gezien als de voorouder van de labrador retriever. Deze middelgrote hond kwam alleen voor in het zwart en had een witte vlek op de borst en witte vlekjes op de tenen. Hij had een korte, waterdichte vacht, die bestand was tegen het ijskoude water en waarin geen ijsklontjes konden ontstaan. Zijn staart was kort, dik en rond van vorm. Door zijn stevige ledematen was hij in staat zware last voort te trekken en kon hij goed apporteren.

De honden hielpen de vissers bij het slepen van de netten, het ophalen van vissen die door de netten waren geglijpt en het apporteren van over boord gevallen voorwerpen. Het was een hond die het zijn baas graag naar de zin maakte en dol was op zijn werk in het koude water. Na het werk ging hij met de baas mee naar huis en speelde daar met de kinderen.

De vissersboten voeren regelmatig tussen Newfoundland en de havenstad Poole, in Dorset, Zuid-Engeland, waar de vissers hun gezouten kabeljauw verkochten. De honden voeren dan vaak mee. De Engelse edellieden waren zeer onder de indruk van de talenten van St. John's honden. Omdat ze zo goed konden apporteren, gewend waren aan koud water en goed konden zwemmen, waren ze uitermate geschikt voor de jacht op watervogels.

Rond 1818 kocht de tweede graaf van Malmesbury een aantal honden van de kapitein van een vissersboot. Hij bleef de honden importeren en besloot ze te fokken om het ras in stand te houden. De derde graaf van Malmesbury zette de kennel later voort.

Het is niet precies bekend wanneer de naam “labrador” voor het eerst werd gebruikt, maar de hertog van Buccleuch, die een aantal honden gekregen had van de derde graaf van Malmesbury, noemde zijn honden rond 1840 al “labradors”. In de 19e eeuw beschouwden de Britten Newfoundland en Labrador, een schiereiland dat ten noord-westen van Newfoundland ligt, als één eilandengroep. Het is mogelijk dat hierdoor de naamsverwarring is ontstaan.

Het was ook deze hertog van Buccleuch die voor het eerst de fokresultaten registreerde en probeerde het ras zo zuiver mogelijk te houden door zonder kruisingen te fokken. Andere adellijke families probeerden echter het ras te kruisen met andere Engelse jachthonden, zoals de pointer en de setter, om op die manier de inheemse rassen te verbeteren.

Twee wetten maakten aan het einde van de 19e eeuw een eind aan het importeren van honden uit Newfoundland. De quarantainewet verbood de import van zoogdieren in Engeland en door een belastingdecreet werd er voortaan belasting geheven op teven uit Newfoundland. Men was nu wel verplicht om met de in Engeland beschikbare honden raszuiver te fokken en dit kwam het labradorras alleen maar ten goede. De laatst geïmporteerde St. John's hond overleed rond 1880.

In 1904 werd de labrador retriever officieel als ras erkend door de Britse Kennel Club. Voor die tijd dekte de term “retriever” (to retrieve is het Engelse woord voor apporteren) de brede categorie van alle jachthonden. Toen de labrador eenmaal erkend was als officieel ras, nam zijn populariteit heel snel toe.

Labradors die geboren werden uit kruisingen met andere retrievervariëteiten konden ook worden geregistreerd door de Britse Kennel Club. Dit leidde op hondententoonstellingen steeds vaker tot problemen. Het kon zo maar gebeuren dat een Labrador het kampioenschap won, terwijl zijn vader een flatcoated retriever was. In 1916 wijzigde de Club daarom het registratiebeleid en werd de Engelse Labrador Retriever Club opgericht. De populariteit van de Labrador nam in de jaren daarna enorm toe. Zelfs de Engelse koninklijke familie hield labradors voor de jacht en fokte ze. Koning George V hield een aantal labradors in zijn Sandringham-kennel. Sinds 1946 heeft het Koninklijk Huis het patronaat van de Labrador Retriever Club.

Voor de Tweede Wereldoorlog was de labrador retriever in Nederland nog geen populair hondenras. Er werden er slechts enkele geïmporteerd voor de jacht. Pas na de oorlog, in de jaren '60 begon het ras zich in Nederland te ontwikkelen. Door zijn sociale en leergierige karakter is de labrador retriever uitgegroeid tot één van de meest populaire huishonden in Nederland.

Samenvatting

- De labrador retriever komt oorspronkelijk uit Newfoundland bij Canada.
- Door zijn uiterlijk en karakter was hij zeer geschikt als hulpje voor de vissers.
- Aan het begin van de 19e eeuw werd de labrador voor het eerst door Engelsen geïmporteerd.
- De labrador was met zijn apporteer talent uitermate geschikt voor de jacht op watervogels.
- De labrador werd gekruist met andere retrievervariëteiten, maar daar kwam aan het begin van de 20e eeuw een eind aan.
- Pas in de jaren '60 begon het ras zich in Nederland te ontwikkelen.
- De labrador retriever is nu een van de populairste hondenrassen in Nederland.

RASKENMERKEN

De labrador is nu een van de populairste hondenrassen in Nederland. Waarschijnlijk heeft dit ras zijn populariteit te danken aan een combinatie van zijn raskenmerken: een stoer uiterlijk en een lief karakter. De labrador is bovendien een echte gezinshond.

De raskenmerken van de labrador, en ook die van andere rashonden, worden beschreven in de rasstandaard van de Fédération Cynologique Internationale (FCI). Bij deze organisatie, die werd opgericht in 1911, zijn inmiddels ongeveer 80 landen binnen en buiten Europa aangesloten. Elk van de 337 rassen die door de FCI worden erkend, is eigendom van een bepaald land. Dat land is zelf verantwoordelijk voor het opstellen van de rasstandaard. Tijdens hondenshows baseren de keurmeesters hun keuringen op deze rasstandaards.

Voor fokkers die met hun honden naar de shows gaan, is de rasstandaard een belangrijke richtlijn. Honden die niet aan dit ideaalbeeld voldoen, zullen niet snel worden uitgekozen om mee te fokken. Toekomstige hondenbazen die op zoek zijn naar een maatje zullen waarschijnlijk iets minder waarde hechten aan de rasstandaard. Echter, voor de volledigheid wordt deze hieronder toch genoemd. De rasstandaard van de labrador is in 1987 door de FCI overgenomen van de Engelse Kennelclub:

FCI Groep 8: Retrievers, spaniels en waterhonden

Rasstandaard: FCI nummer 122

Uiterlijk

Hoofd/schedel: De schedel is breed met een duidelijke stop, scherp besneden zonder vlezige wangen. De kaken zijn middelmatig lang, krachtig en niet spits toelopend. De neus is breed, de neusgaten zijn goed ontwikkeld.

Ogen: De ogen zijn middelmatig groot, met een intelligente, vriendelijke uitdrukking. Ze zijn bruin of hazel-nootkleurig.

Oren: De oren zijn niet groot of zwaar. Ze liggen dicht tegen het hoofd aan en zijn vrij ver naar achteren geplaatst.

Mond: De kaken en het gebit moeten sterk zijn. Het gebit is regelmatig en compleet scharend. Dat wil zeggen dat de bovenste tanden net over de onderste tanden heen vallen en recht in de kaak staan.

Hals: De hals moet sterk, krachtig en zonder rimpels of plooiën zijn, geplaatst op goedliggende schouders.

Lichaam: De borstkas moet van een goede breedte en diepte zijn, met goed gewelfde ribben. De rug heeft een horizontale bovenbelijning. De lendenen zijn breed, kort en sterk.

Voorhand: De schouders zijn lang en schuinliggend. De voorbenen hebben stevige botten en zijn recht van de elleboog tot de grond, zowel van voren als van opzij bezien.

Achterhand: Goed ontwikkeld, niet naar de staart aflopend. Een goed gehoekte knie. De hakken zijn laag geplaatst. Koehakkigheid is hoogst ongewenst.

Voeten: De voeten zijn rond en compact. De tenen zijn goed gebogen en de voetzolen zijn goed ontwikkeld.

Gang/beweging: De gang is vrij, voldoende bodem beslaand, recht en zuiver, zowel voor als achter.

Staart: De staart is kenmerkend voor het ras: erg dik bij de aanzet en geleidelijk toelopend naar de punt. Hij is van middelmatige lengte, vrij van bevedering, maar rondom dik bekleed met een korte, dikke, dichte vacht, waardoor de ronde vorm ontstaat die ook wel “otterstaart” wordt genoemd. De staart mag vrolijk gedragen worden, maar niet over de rug krullen.

- Vacht:** De vacht is kenmerkend voor het ras: kort, dicht, zonder golven of bevedering. De vacht voelt vrij hard aan en heeft een weerbestendige ondervacht.
- Kleur:** Geheel zwart, geel of lever/chocoladekleurig. De gele kleur kan variëren van licht roomkleurig tot vosrood. Een kleine witte vlek op de borst is toegestaan.
- Schofthoogte:** De ideale schofthoogte (de afstand tussen de bovenkant van de schouder en de grond) is voor volwassen reuen 56-57 centimeter en voor volwassen teven 54-56 centimeter.
- Gewicht:** Volwassen reuen wegen 35-38 kilogram, volwassen teven 25-30 kilogram.
- N.B.:** Reuen moeten twee normale testikels hebben, die volledig in het scrotum zijn ingedaald.

Gedrag

De labrador retriever heeft een goed temperament, is erg behendig en heeft een buitengewoon goede neus. De labrador is “zacht in de mond”, wat wil zeggen dat hij het wild bij zijn baas brengt zonder het stuk te bijten. Hij is een fervent liefhebber van water en is een toegewijde metgezel die zich makkelijk aanpast.

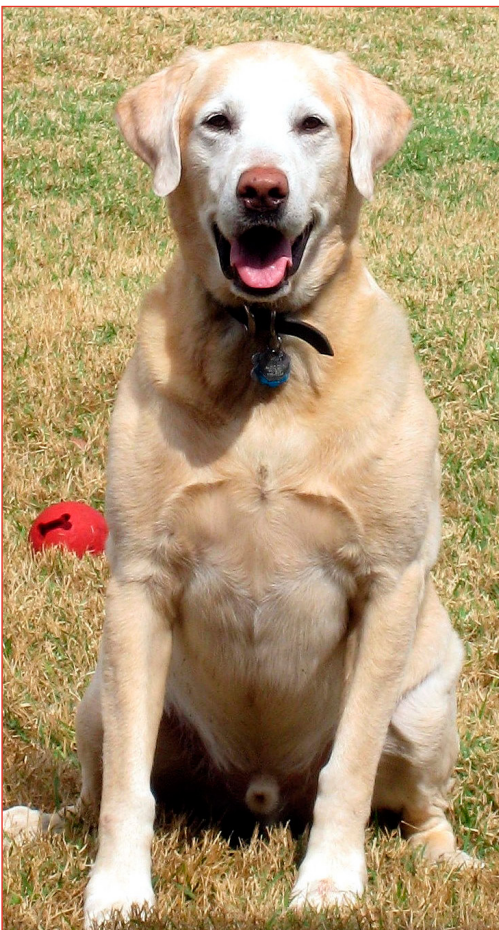
Karakter

De labrador is intelligent, levendig en gehoorzaam en wil het zijn baas graag naar de zin maken. Hij heeft een vriendelijk karakter, is betrouwbaar en lief voor kinderen en hij is niet agressief.

Kleine onvolkomenheden in het uiterlijk van de hond zijn niet erg. Hier onderscheidt de huishond zich van de show- of tentoonstellingshond. Er zijn echter ook “fouten” die grote invloed hebben op de algehele gezondheid van een hond, maar daarover meer in het hoofdstuk over gezondheid. Karakterfouten bij een hond kunnen eveneens ernstig zijn.

Liefhebbers van labradors zijn enthousiast over de makkelijk te onderhouden vacht van de hond en zijn blijmoedige karakter. Hij houdt van spelen en is altijd in voor wat jij maar bedenkt. Heb je zin in een lange wandeling of wil je gaan zwemmen? Je labrador gaat graag met je mee! Hij speelt graag met kinderen en vindt niets leuker dan achter balletjes aan rennen en frisbees vangen. De drang om te apporteren zit in zijn natuur.

Zoals eerder gezegd is de labrador een echte gezinshond. Als je thuiskomt, begroet hij je blij en kwispelend, ook al ben je maar vijf minuten weggeweest. Vrienden en kennissen die op bezoek komen, zal hij na een eerste kennismaking steeds weer enthousiast begroeten.

De labrador is een zeer intelligente hond. Hij is toegewijd aan zijn eigenaar(s) en daarom uitermate geschikt om getraind te worden tot geleidehond, hulphond, speurhond, reddingshond en drugshond. Het KNGF (Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds) leidt in Nederland al 75 jaar onder andere labradors op als geleidehond voor visueel gehandicapten. Tegenwoordig leidt men ook honden op tot geleidehond voor jonge kinderen met een autisme spectrum stoornis. Hulphonden worden opgeleid door de Stichting Hulphond Nederland. Deze stichting traint honden om een groot aantal praktische zaken voor zijn gehandicapte baas uit te voeren, zoals op licht- en liftknoppen drukken, dingen zoals post oprapen en laden of kasten openen. De hulphond zorgt ervoor dat gehandicapten een zelfstandiger en onafhankelijker leven kunnen leiden. Labradors worden ook opgeleid om na branden, instortingen of aardbevingen te speuren naar tussen het puin vermiste personen, zodat veel mensenlevens kunnen worden gered. Vanwege zijn goede neus wordt de labrador steeds vaker opgeleid tot drugshond. Helaas blijkt achteraf nog wel eens dat sommige honden tijdens de opleiding niet voldoen aan de zware eisen die aan hen worden gesteld. Voor deze honden wordt dan een geschikte baas gezocht.

De labrador komt het best tot zijn recht bij mensen die dingen met hem ondernemen. Als hij te lang alleen wordt gelaten, gaat hij zich vervelen en gaat hij zelf op zoek naar vermaak. Je moet er niet raar van opkijken als bij thuiskomst blijkt dat je hond een gat in het gazon heeft gegraven of aan stoelpoten heeft geknaagd. Misschien krijg je wel klachten van je burens over langdurig geblaf. Je zult er dus voor moeten zorgen dat je labrador genoeg beweging en aandacht krijgt. Vaak en lang alleen zijn is slecht voor het karakter van je hond.

Als je op zoek bent naar een goede waakhond, dan is een labrador geen goede keus. Een labrador zal een paar keer blaffen als de deurbel gaat, maar dit ras is niet gefokt om mensen af te schrikken en zijn baas te beschermen. Door deze karaktertrek is de labrador juist een goede gezinshond. Als kinderen vriendjes of vriendinnetjes meenemen en daarmee gaan stoeien, zal een labrador toekijken of willen meespelen. Een waakhond zal van streek raken, omdat stoeien een mogelijke aanval betekent. Laat echter nooit jonge kinderen alleen met een hond van welk ras dan ook!

Samenvatting

- Zoals alle door de FCI erkende hondenrassen heeft ook de labrador retriever een rasstandaard.
- In de rasstandaard worden zijn raskenmerken beschreven.
- De rasstandaard is vooral voor fokkers van belang.
- De labrador is een gezinshond bij uitstek door zijn lieve, gehoorzame en betrouwbare karakter.
- Laat een hond nooit alleen met jonge kinderen.

AANSCHAF

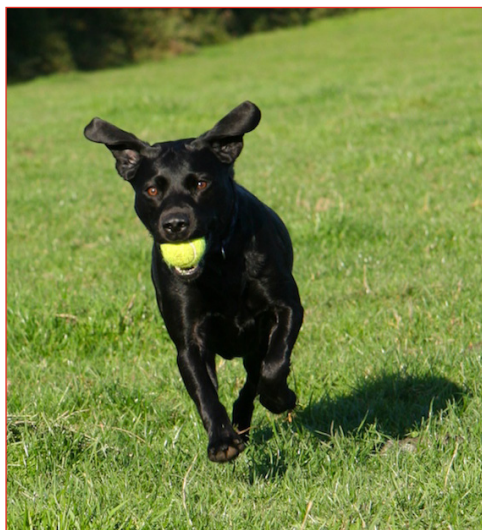
Voordat je een hond aanschaft zul je jezelf een aantal vragen moeten stellen:

Past een hond bij mij?

Over de aanschaf van een hond zul je van te voren goed moeten nadenken. Koop dus nooit een hond in een opwelling. Met de aanschaf van een hond neem je de verantwoordelijkheid op je voor een levend wezen, waar je gemiddeld 12 tot 14 jaar voor zult moeten zorgen. Je zult je hond onderdak, voedsel, medische zorg, aandacht en liefde moeten kunnen bieden.

Vraag je in alle eerlijkheid af of een hond past bij jouw (gezins) situatie. Wanneer je een baby of peuter in huis hebt, kun je misschien beter nog even wachten met de aanschaf van een hond. De verzorging van baby's en peuters kost veel tijd, maar de verzorging van een hond ook. De mogelijkheid bestaat dat de verzorging van zowel een baby of peuter als een hond niet goed samengaat. Bovendien kan een enthousiaste hond tegen je peuter opspringen, waardoor hij of zij ten val komt. Misschien is je kind wel bang voor honden of beseft het nog niet hoe je met een hond moet omgaan. Komt in jouw familie allergie voor huisdieren voor? Denk dan goed na of het verstandig is een hond in huis te nemen. Het is namelijk heel verdrietig als blijkt dat jullie vanwege een allergie weer afscheid van de hond moet nemen.

Je zult je hond eten en medische zorg moeten geven. Kleine hondenrassen eten niet zo veel, maar de kosten van het voer voor een groter ras kunnen behoorlijk oplopen. Onderschat ook de kosten voor medische zorg niet. Met een pup moet je naar de dierenarts voor de nodige inentingen en voor de opvolginentingen zul je ieder jaar naar de dierenarts terug moeten. Misschien komt het moment dat je je hond wilt laten castreren of steriliseren. Als een hond ouder wordt en kwaaltjes krijgt, zul je hem moeten laten behandelen. Kijk eens op de website van de dierenarts om een idee te krijgen van de kosten die je mogelijk te wachten staan. Tegenwoordig bestaat de mogelijkheid om een huisdierenverzekering af te sluiten, zodat je een groot aantal medische behandelingen voor je hond vergoed krijgt. Je kunt overwegen of een dergelijke verzekering iets voor jou is.

Een hond heeft aandacht en liefde nodig. Je zult meer met je hond moeten doen dan hem alleen eten geven, even in de goot uitlaten en hem vervolgens weer alleen laten. Een hond kan best geleerd worden een paar uurtjes alleen te zijn, maar te weinig aandacht is slecht voor zijn karakter. Als een hond te lang alleen is, zal hij zichzelf proberen te vermaken door bijvoorbeeld dingen stuk te bijten of te blaffen. Weet je niet zeker of je tijd en zin genoeg hebt om per dag in totaal ongeveer twee uur met je hond te wandelen, voldoende tijd in zijn opvoeding te steken en met hem te spelen? Dan moet je jezelf afvragen of het verstandig is een hond aan te schaffen.

Vergeet niet dat je met een hond gebonden bent. Je kunt een hond niet overal mee naar toe nemen en hij kan ook niet te lang alleen thuis blijven. Gaat de hond niet mee op vakantie? Dan zal er tijdig opvang gezocht moeten worden. Hondenpensions zitten tijdens de zomervakantie namelijk gauw vol.

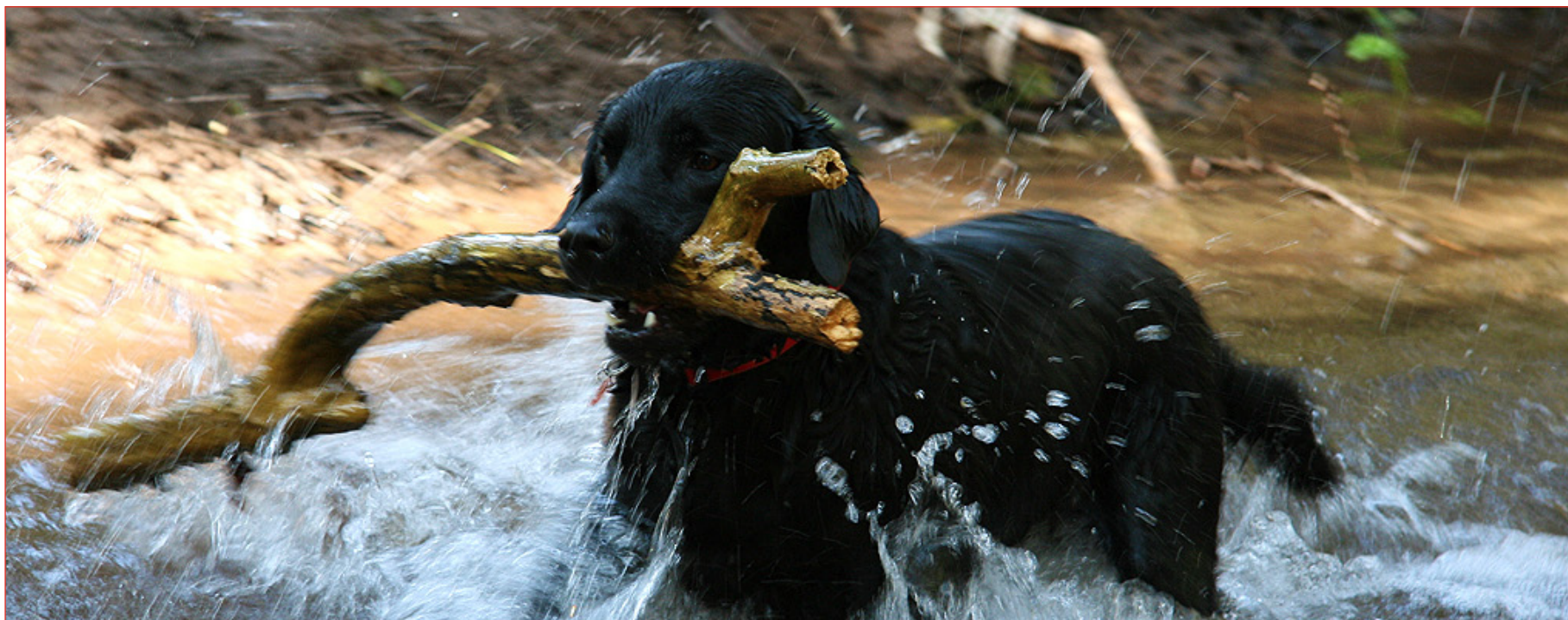
Heb je ooit eerder een hond gehad? Heb je enig idee wat je te wachten staat? Veel hondenrassen, zoals ook de labrador, verharen, waardoor je vaker zult moeten stofzuigen in huis. Een hond die net is uitgelaten, kan in zijn enthousiasme met modderige poten je huis binnen rennen en de meubels en het tapijt bevuilen. En wat te denken van een pup die in het begin zijn behoefte in huis doet en nog een tijd lang af en toe eens een “ongelukje” heeft? Houd er dus rekening mee dat je door een hond meer huishoudelijk werk zult moeten verrichten.

Heeft het bovenstaande je afgeschrikt of aan het twijfelen gebracht? Vergeet dan niet dat een hond de meest trouwe vriend is die je maar kunt hebben. Hij kan je beste maatje worden, maar alleen als je in staat bent de verantwoordelijkheid voor zijn verzorging en welzijn op je te nemen.

Waarom kies ik voor een labrador of... zou een labrador mij als baas kiezen?

Je besluit om een hond aan te schaffen staat vast en jouw keuze is gevallen op de labrador retriever. Misschien ben je gevallen voor zijn stoere, maar toch lieve uiterlijk, zijn rasgeschiedenis en “will to please”, of het feit dat de labrador wordt omschreven als een “echte gezinshond”.

Maar als de labrador een baasje mocht uitzoeken, voor wie zou hij dan kiezen? Waarschijnlijk voor een baasje dat dingen met hem onderneemt en net zo actief is als hijzelf. Een kameraad die lange eindjes met hem gaat wandelen, vindt hij fantastisch.

Hij heeft veel beweging nodig en aangezien apporteren hem in het bloed zit, doe je een labrador een heel groot plezier met het laten zoeken van voorwerpen die je eerst hebt verstopt en die je hem vervolgens bij je terug laat brengen. Hij houdt er ook van met zijn baas te zwemmen of met balletjes te spelen. Hij is graag het middelpunt van het gezin, is nieuwsgierig en vindt het geweldig om bij alles betrokken worden.

De labrador-baas is bij voorkeur iemand die streng maar rechtvaardig is. De baas moet ook werkelijk “de baas” zijn, anders neemt je labrador een loopje met je en is de discipline ver te zoeken. De labrador hoopt op een baas die het leuk vinden met hem op puppycursus te gaan, want hij is leergierig en beschouwt een hondencursus als een aangenaam verzetje. Kortom, een baas die zijn leven wil delen met een zeer toegewijde hond maakt de labrador zeer gelukkig.

Houd er rekening mee dat labradorpups echte slopers zijn. Ze kauwen op alles wat ze maar kunnen vinden, van hun eigen speeltjes tot jouw meubels en elektriciteitsdraden. Je zult je pup direct moeten afleren dingen stuk te bijten. Labradors staan ook bekend om hun gezonde eetlust en als je niet oppast, zijn ze in staat om de pedaalemmer om te gooien en de etensrestjes eruit te halen. Ze kunnen, als ze wat groter zijn, zelfs voedsel van het aanrecht afhappen. Ook dit gedrag zul je meteen de kop in moeten drukken. Wanneer je labrador de dagelijkse training en beweging krijgt die hij nodig heeft, zal hij gelukkiger, rustiger en minder vernielzuchtig zijn.

Een labrador heeft ruimte nodig om zich te ontspannen en te bewegen. Een kleine, afgesloten ruimte is niets voor de labrador. Hij zal uit verveling op voorwerpen gaan kauwen en proberen naar buiten te komen door te graven of te klimmen.

De labrador is een kortharige hond. Toch is zijn vacht minder ideaal dan je zou denken. Hij verhaart het hele jaar door, maar vooral in de lente en de herfst. De ondervacht is dik en de korte haartjes blijven overal aan plakken. Door je labrador elke dag een goede borstelbeurt te geven, zul je minder haar in huis terugvinden.

Kies ik voor een pup of een volwassen hond?

Labradorpups zijn schattig en wat is er leuker dan er een uit te zoeken uit een nest? Maar past een pup ook bij jou? Een pup zul je zindelijk moeten maken en dit kost een hoop tijd, energie en geduld. Soms word je moedeloos van je net uitgelaten pup, die het buiten te druk heeft met spelen en vervolgens zijn behoefte doet op het tapijt. Met een pup heb je het gevoel dat je alleen maar aan het uitlaten, dweilen en opruimen bent. Dit hoort er allemaal bij en gaat gelukkig weer over. Het opvoeden van een pup is ook heel erg leuk en het geeft veel voldoening. Pups passen zich makkelijk aan hun nieuwe omgeving aan en zijn speels en energiek.

Als je een pup te druk vindt, kun je voor een volwassen labrador kiezen. Een nadeel kan zijn dat het karakter van zo’n hond al door zijn vorige baas is gevormd. Dit wil niet zeggen dat een volwassen hond per definitie slecht is opgevoed. Een volwassen hond kun je best nieuwe dingen leren. Bij zijn nieuwe gezin zal hij zich in het begin waarschijnlijk wat gereserveerd opstellen, vooral als hij erg gehecht was aan zijn vorige baasjes. Het zal echter niet lang duren voordat hij zijn genegenheid toont.

Je kunt op verschillende manieren aan een volwassen labrador komen:

- **Via het asiel.** Het traditionele beeld van de slecht opgevoede asielhond met gedragsproblemen klopt niet. Vaak zitten honden geheel buiten hun eigen schuld in het asiel. Honden kunnen door hun baasjes in de steek zijn gelaten of verwaarloosd. Het komt ook voor dat ze in beslag zijn genomen bij een broedfokker. Dit is een fokker die zo snel mogelijk geld wil verdienen en zich niet bekommert om het welzijn van de dieren. De eigenaar van de hond kan zijn overleden of misschien kon hij niet meer voor zijn hond zorgen door gezondheids- of financiële problemen, of door een scheiding of door verhuizing naar het buitenland. Als een hond een gedragsstoornis heeft, kan hij vaak toch nog goed gesocialiseerd worden. Soms wordt daar in het asiel al mee begonnen. Op de website van de Dierenbescherming kun je de asielhonden bekijken. Er zijn regelmatig labradors bij. De diverse asiels geven informatie over de achtergrond en het karakter van de hond.
- **Via de rasvereniging.** De rasvereniging kan je helpen bij het zoeken naar kennels die een nieuw tehuis zoeken voor herplaatsingshonden. Het komt wel eens voor dat mensen een pup van een rashond hebben aangeschaft, waar ze later om een bepaalde reden niet meer voor kunnen zorgen. Zij vragen de kennel of rasvereniging dan om te bemiddelen bij herplaatsing van hun inmiddels volwassen hond.
- **Via het Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds.** Bij het KNGF kun je je op de wachtlijst laten zetten voor een jonge of een oudere adoptiehond. De labrador is een van de hondenrassen die men gebruikt om op te leiden als geleidehond. De jonge honden die ter adoptie worden aangeboden, zijn honden die net niet aan de strenge eisen voldoen die aan een geleidehond worden gesteld. Het zijn vrijwel altijd lieve, goed opgevoede honden. Geleidehonden die al geplaatst waren bij een visueel gehandicapte kunnen ook worden afgekeurd. De meest voorkomende reden hiervoor is dat de hond met pensioen gaat. Natuurlijk mag de hond bij zijn gehandicapte baasje blijven, maar als dit niet mogelijk is, zal een adoptiegezin worden gezocht dat de hond een fijne oude dag wil geven.
- **Via internet of krantenadvertenties.** Je kunt een hond kopen via internetsites als Marktplaats of via een krantenadvertentie. Met zo'n hond hoeft helemaal niets mis te zijn. Als mensen om welke reden dan ook afstand willen doen van hun hond kunnen ze deze naar het asiel brengen. Een hond afleveren bij het asiel kost een klein geldbedrag. In plaats daarvan kunnen zij hun ook op internet proberen te verkopen. Wees echter kritisch bij de aanschaf van een hond via internet of krantenadvertenties. Probeer achter de reden te komen waarom mensen afstand willen doen van hun hond. Misschien is het dier ziek, heeft het een erfelijke afwijking of een slecht karakter.

Kies ik voor een reu of een teef?

Een reu (mannetje) en een teef (vrouwje) hebben ieder hun eigen voor- en nadelen. Het is maar net welke redenen jij zwaarder vindt wegen in jouw keuze. Van een reu wordt gezegd dat hij aanhankelijker is, maar over het algemeen is aanhankelijkheid eerder het gevolg van een verschil in karakter dan in geslacht.

Reuen vertonen doorgaans wat dominanter en agressiever gedrag tegenover andere honden, en dan vooral tegenover andere reuen. Daarom heeft een reu wat meer leiding nodig. Teven kunnen echter ook agressief reageren op andere honden, vooral als ze puppies hebben. Voor wat betreft dominantie en agressie is er ook verschil tussen individuele honden. Daarnaast staat de labrador als ras niet bekend om zijn dominantie en agressie.

Reuen hebben eerder de neiging de benen te nemen dan teven, vooral als er een loopse teef in de buurt is. Reuen plas- sen ook veel meer dan teven. Door buiten overal tegenaan te plassen bakenen zij hun territorium af.

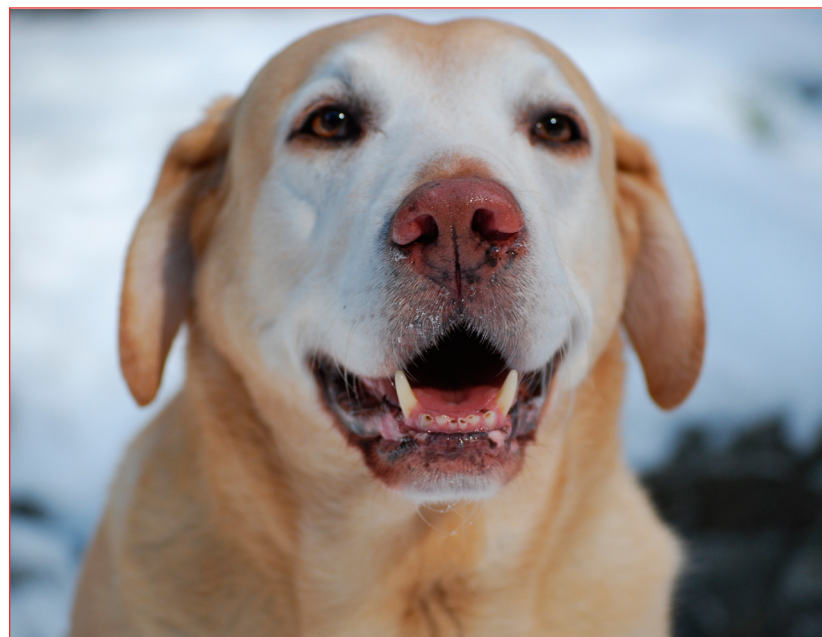
Teven worden één keer per zeven maanden loops. Deze loopsheid duurt ongeveer drie weken. Hoewel een teef daarvan maar zeven tot tien dagen vruchtbaar is, zal ze de hele periode van loopsheid reuen aantrekken. Tenzij je een nestje puppies wil, zul je haar in deze periode de minnaars van het lijf moeten houden. Om te voorkomen dat de druppeltjes bloed die een teef tijdens haar loopsheid verliest je huis bevuild, kun je bij dierenspecialisten speciale broekjes kopen. Weet je zeker dat je geen pups wilt? Dan kun je overwegen je labrador-teef te laten steriliseren.

Past een labrador in een gezin met kinderen?

Het opgroeien met een huisdier is, volgens onderzoek, goed voor de ontwikkeling van kinderen. Aangezien de labrador bekend staat als een echte gezinshond, lijken kinderen en labradors een prima combinatie. Dit is het ook, als je kinderen maar leert hoe ze met een hond moeten omgaan. Een hond is immers geen speeltje waar je mee kunt spelen. Vooral peuters hebben vaak niet in de gaten dat ze een hond pijn doen als ze proberen zich aan de haren van de hond omhoog te trekken of kijken of zijn staart wel goed vast zit. Een hond kan er angstig en agressief van worden en gaan bijten.

Maak kinderen duidelijk wat een hond wel en niet leuk vindt. Bij wat oudere kinderen zal dit uiteraard wat makkelijker gaan dan bij heel jonge kinderen. Zowel honden als kinderen kunnen veel plezier beleven aan verstopt- of balspelletjes. Leer kinderen dat een hond het fijn vindt om ook eens met rust te worden gelaten. Zorg er bij de komst van een baby voor dat je de hond voldoende aandacht blijft geven en laat hem snuffelen aan spullen van de baby, zodat hij de geur leert herkennen en ze als vertrouwd beschouwd.

Weliswaar staat de labrador bekend als een “echte gezinshond”, maar dat wil nog niet zeggen dat elke individuele labrador deze karaktertrek bezit. Een raskenmerk zegt iets over “de kans op”, maar bij de uiteindelijke vorming van het karakter van een hond spelen ook andere factoren een rol. Heel belangrijk zijn de omstandigheden waaronder de labrador opgroeit van heel jonge pup tot volwassen hond. Wanneer een pup goed gesocialiseerd wordt, zal hij wennen aan de gewoonten van mensen en vreemd gedrag van mensen beter accepteren.

Past een labrador bij andere huisdieren?

Labradors staan niet bekend om hun agressie tegenover andere huisdieren, zoals katten of knaagdieren, maar ook hier geldt weer dat er verschillen bestaan tussen individuele honden. Een pup die in een gezin opgroeit met katten en knaagdieren zal waarschijnlijk niet anders gewend zijn dan dat deze dieren net als hij bij het gezin horen. Bij een volwassen hond hangt het ervan af of hij bij zijn vorige baasje katten en/of knaagdieren gewend is geweest. Het hoeft geen betoog dat je, zeker in het begin, je hond goed in de gaten zult moeten houden.

Honden zijn van oorsprong roedeldieren. Wanneer je twee honden in huis neemt, kunnen ze veel plezier aan elkaars gezelschap beleven. Het is echter niet verstandig om twee pups (uit hetzelfde nest) tegelijk aan te schaffen. Het opvoeden van een pup kost veel tijd en als je je aandacht tussen twee pups moet verdelen, bestaat de mogelijkheid dat de honden zich te veel op elkaar gaan richten en minder goed naar je luisteren. Verstandiger is het pas een pup aan te schaffen als je eerste hond al volwassen is. De pup zal het gedrag van de volwassen hond imiteren. Daarmee helpt de volwassen hond in feite de pup op te voeden. Wanneer je niet kiest voor twee honden van hetzelfde geslacht, maar voor een reu en een teef en je wilt geen nestje pups, dan zul je in ieder geval een van de twee moeten laten castreren danwel steriliseren.

Waar kan ik een pup aanschaffen?

Dat kan op verschillende manieren, maar koop nooit overhaast een pup. Het is aan te raden je van te voren goed te oriënteren.

- **Via de rasvereniging.** De beste manier om aan een labrador-pup te komen is je te wenden tot de Nederlandse Labrador Vereniging (www.nlv.nu). Deze vereniging kan je helpen aan adressen van bonafide fokkers. Deze fokkers zijn lid van de NLV en zij geven aan deze vereniging door wanneer er bij hen pups zijn geboren. De NLV stelt een pupinformatielijst samen, waarop alle op dat moment beschikbare nestjes pups staan die door fokkers worden aangeboden. De ouderdieren van de nestjes voldoen aan de eisen die de NLV aan hen stelt. Er mag bijvoorbeeld alleen gefokt worden met ouderdieren die zijn nagekeken op (erfelijke) aandoeningen.

- **Via internet of krantenadvertenties.** Je neemt een risico als je op deze manier een pup aanschaft. Labradors zijn populaire honden en daarom fokken zogenaamde broodfokkers deze honden slechts om commerciële redenen. Bij broodfokkers vind je vaak honden van meerdere populaire rassen. Teven krijgen soms te veel nestjes in te korte tijd en om maar aan de grote vraag te voldoen worden zelfs honden uit het buitenland geïmporteerd. Er wordt geen rekening gehouden met de gezondheid van de ouderdieren en zij worden niet gecontroleerd op erfelijke afwijkingen. De pups worden vaak al na vijf weken bij de moeder weggehaald, terwijl de opvoedkundige taak van de moederhond dan juist nog zo ontzettend belangrijk is. Bij een broodfokker groeien pups op in een prikkelarme omgeving, omdat ze meestal alleen hun eigen nestgenoten zien. Misschien schrik je als je de pups aantreft in slechte omstandigheden en heb je het gevoel een van de pups te moeten redden. Dit is echter precies het doel van de broodfokker: hij (of zij) is meester in emotionele chantage. Onthoud dat dit soort fokkers alleen kan bestaan bij de gratie van vraag en aanbod.

Soms biedt een particuliere gelegenheidsfokker puppies te koop aan via internet of een krantenadvertentie. Waarschijnlijk vond men het gewoon leuk een keer een nestje pups te krijgen van de eigen labrador en tref je de pups met hun moeder in de huiskamer aan. Met deze pups hoeft niets mis te zijn, al hebben ze vermoedelijk geen stamboom. Vraag naar eventuele erfelijke afwijkingen bij de ouders van de pups en wees kritisch. Je intuïtie is meestal een goede raadgever.

- **In een puppiecentrum of winkel.** Het is zeer onverstandig om in puppiecentrum of winkel een pup te kopen als je niet voor honderd procent zeker weet waar en hoe de pups zijn opgegroeid. In Nederland zul je weinig winkels tegenkomen waar men pups verkoopt, maar in België wel. Puppiecentra komen in Nederland verspreid over het land voor. Het zijn een soort kennels waar honden van verschillende rassen worden verkocht. Sommige puppiecentra bezorgen zelfs aan huis. In deze centra, en ook in winkels, heeft men vaak mooie verhalen over de afkomst van de pups, maar vaak gaat het om louche handel. Pups zonder stamboom zijn relatief goedkoop, maar zorg ervoor dat goedkoop geen duurkoop wordt! Een stamboom is overigens niets meer dan een bewijs van afstamming en zegt helemaal niets over de gezondheid en eventuele (erfelijke) afwijkingen van de ouders van de pups.

Waar moet ik op letten bij het uitzoeken van een pup?

Wanneer je eenmaal een nestje pups bij een fokker hebt gevonden dat je belangstelling heeft, kun je een afspraak maken om het nestje te gaan bekijken. Pups zijn lief en grappig en je zult snel verkocht zijn als je ze eenmaal ziet. Toch is het verstandig op een aantal zaken te letten en zorgvuldig een keuze te maken. Schroom vooral niet om veel vragen te stellen. Een fokker die trots is op zijn honden, zal met enthousiasme je vragen beantwoorden en zal zelf ook vragen stellen om te beoordelen of je een geschikt baasje bent. Hij of zij wil tenslotte graag dat de pups goed terecht komen.

De moederhond moet altijd aanwezig zijn, de vaderhond niet persé. Vaak is een reu eigendom van iemand anders en is hij alleen geleend om te dekken. Vraag de fokker naar het karakter van de ouders van de pups en kijk goed hoe de moederhond reageert en of zij er goed verzorgd uitziet. Informeer ook naar het aantal nestjes dat de moederhond heeft gehad. In totaal mag ze er in haar leven maximaal vijf krijgen.

De moederhond speelt, net als de broertjes en zusjes van de pup, een grote rol in de eerste weken van zijn leven. Ideaal is als de fokker het nest in zijn huis laat opgroeien, zodat de pups gewend raken aan verschillende volwassenen, kinderen en eventueel andere huisdieren. Als de pup ongeveer acht weken oud is, heeft hij genoeg tijd gehad om sociale vaardigheden te leren en is hij er klaar voor om met zijn nieuwe baas mee te gaan.

Misschien kan de fokker iets vertellen over het karakter van de verschillende pups. Hieruit kun je een beetje afleiden of de fokker intensief betrokken is geweest bij het grootbrengen. Je moet de pups natuurlijk zelf ook beoordelen als je ze ziet. Let op of ze vrolijk en levendig zijn, en brutaal of juist schuw. Kijk ook of ze een gezond uiterlijk hebben: schone oren zonder korsten, geen etterende oogjes, een mooi aansluitend gebitje, geen diarree, een glanzende vacht en niet te mager of te dik. Pups die in het nest al dominant zijn, hebben een iets grotere kans om agressie te ontwikkelen. Pups die in het nest al heel verlegen of bang zijn, worden vaak aanhankelijke honden of zij ontwikkelen zich tot angstbijters. De beste keuze is een pup die tussen deze twee uitersten in zit, dus niet te dominant, maar ook niet te schuw. Toch blijft een keuze moeilijk, omdat je de pups relatief kort ziet. Een pup die op het ene moment het initiatief neemt, kan zich op een ander moment soms weer timide gedragen.

Vraag de fokker, indien hij of zij er zelf al niet mee komt, of de pups zijn ingeënt en ontwormd. Belangrijk is ook dat de fokker je papieren kan tonen van de Afdeling Gezondheid, Gedrag en Welzijn van de Raad van Beheer, waaruit blijkt dat de ouders van de pups niet lijden aan (erfelijke) aandoeningen, zoals heup- en elleboogdysplasie of een oogafwijking. Laat afspraken met de fokker schriftelijk vastleggen in een modelovereenkomst van de rasvereniging. Ten slotte zul je bij een goede fokker te allen tijde met al je vragen over de pup en zijn opvoeding terecht kunnen. De fokker zal het leuk vinden te horen hoe het met de pup gaat bij zijn nieuwe baas.

ACTIEPLAN

- Wanneer je van plan bent een hond aan te schaffen, zul je jezelf in alle eerlijkheid een aantal vragen moeten stellen:
 - Past een hond in mijn gezinssituatie?
 - Ben ik financieel in staat om een hond te kunnen bieden wat hij nodig heeft, zoals voer, verzorging en medische zorg?
 - Heb ik voldoende ruimte voor een middelgrote hond als de labrador?
 - Kan ik voldoende tijd besteden aan een hond?
 - Past een hond bij de huisdieren die ik al heb?
- Heb je de bovenstaande vragen met “ja” kunnen beantwoorden en heb je besloten dat je een hond gaat aanschaffen, stel jezelf dan de volgende vragen:
 - Waarom kies ik voor een labrador retriever?
 - Ben ik voor de labrador de ideale baas?
 - Kies ik voor een reu of een teef?
 - Kies ik voor een oudere hond of een pup?
 - Waar kan ik het best een labrador aanschaffen?
- Kies een pup altijd zorgvuldig uit.
- Let erop dat de moederhond aanwezig is.
- Let erop dat de pups er gezond uitzien en levendig uitzien.
- Stel de fokker alle vragen die je hebt.
- Laat alle afspraken met de fokker schriftelijk vastleggen in een modelovereenkomst van de rasvereniging.

DE PUP

Het huis en de tuin puppy-proef maken

Pups zijn, net als kleine kinderen, heel nieuwsgierig en onderzoeken graag alles. Voordat je de pup gaat ophalen is het verstandig het huis door te lopen en alle mogelijke gevaren te signaleren. Bekijk het huis eens vanuit het gezichtspunt van de pup en ontdek wat voor hem interessant zou kunnen zijn:

- **In de keuken.** Zorg voor een stevige pedaalemmer met een goed sluitende deksel, zodat je pup er niet in kan wroeten. Zet alle schoonmaakmiddelen in de kast en berg messen en scharen op in lades.
- **In de hal.** Berg schoenen, slippers en pantoffels op, vooral als je besluit dat de hal de nieuwe slaappleaats is van je pup. Pups zullen vast en zeker proberen uit te vinden hoe rondslingerend schoeisel smaakt.
- **In de huiskamer.** Bind koortjes van rolgordijnen of jaloezieën op en verwijder tafelkleedjes van (bijzet)tafeltjes, zodat de pup er niet aan kan trekken. Werk alle elektriciteits- en telefoonsnoeren weg, want de kans is heel groot dat de pup er in een onbewaakt ogenblik aan gaat knabbelen. Berg verder alles op waarop je pup zou kunnen gaan kauwen, zoals kinderspeelgoed, afstandsbedieningen, boeken en tijdschriften. Zet (giftige) kamerplanten zo hoog dat de pup er niet bij kan. Het gif in sigaretten, sigaren, pijptabak en medicijnen vormt een groot gevaar voor de gezondheid van de pup. Houd deze dingen daarom ver buiten zijn bereik.
- **In de tuin.** Berg tuingereedschap op na gebruik en verwijder giftige of met insecticiden bespoten planten. Dicht gaten in de omheining van je tuin, zodat je pup niet kan ontsnappen. Bij een omheining van gaas zal een hond eerder in de verleiding komen te blaffen naar alles wat hij ziet dan bij een hoge, houten schutting. Aangezien labradors graag kuilen graven, zul je de pup in de tuin in de gaten moeten houden, als je niet wilt dat hij het gras of de borders vernielt.

Puppybenodigdheden

Het is raadzaam een basisuitrusting voor je pup in huis te halen voor je hem bij de fokker ophaalt. Over **het voer van de pup** hoef je je waarschijnlijk geen zorgen te maken. Meestal krijg je een zak puppybrokjes mee van de fokker. Zo niet, vraag hem of haar dan aan welk merk hondenvoer je pup gewend is. Vooral in die eerste, spannende periode is het beter als je pup zijn eigen vertrouwde merk brokjes te eten krijgt.

Koop stevige voer- en waterbakken die niet makkelijk over de vloer schuiven als je hond aan het eten of drinken is. Bakken met een rubberen antislipping aan de onderkant zijn ideaal. Aangezien de labrador bekend staat als een echte schrokop, kun je later eventueel een antischrokbak aanschaffen. Dit is een speciale voerbak met uitstulpingen in het midden, waardoor je hond gedwongen wordt rustiger te eten.

Hondenmanden zijn er in vele soorten en maten. Het is echter niet verstandig een hondenmand “op de groei” te kopen. In de grote mand van een volwassen labrador zal een kleine pup zich gauw verloren voelen. Kies in het begin een kleinere, wat goedkopere mand en schaf een nieuwe voor je hond aan als hij volgroeid is. Rieten manden staan heel gezellig in je woonkamer, maar zijn niet erg praktisch. De pup zal er vrijwel zeker aan gaan knagen. Je kunt ook kiezen voor een ligkussen of een bench.

Voor wat betreft een **halsband** en een **riem** geldt ook hier weer dat je deze niet “op de groei” moet kopen. Er zijn speciale puppyhalsbandjes te koop. Voor een volgroeide labrador zul je een veel stevigere halsband nodig hebben. Een riem die je met een druk op de knop langer of korter kunt maken (de zogenaamde rol- of uitloopriem) is voor een pup nog niet zo geschikt. Kies liever voor een niet al te lange, lichte riem, zodat de pup eerst goed aan de riem leert lopen.

Zorg ook voor wat **speeltjes**. Daarmee voorkom je dat de pup zelf op zoek gaat naar vermaak en jouw spullen gaat stukbijten. Kijk wel uit dat er geen kleine onderdeeljes aan zitten die de pup kan doorslikken.

Ondanks dat de vacht van een labrador weinig verzorging nodig heeft, is het verstandig een **borstel** aan te schaffen. Eén keer per week een borstelbeurt om de losse haren te verwijderen is voldoende. Wen je pup hier vanaf het begin aan.

De pup ophalen bij de fokker

De grote dag is aangebroken: de pup is oud genoeg om opgehaald te worden bij de fokker. Voor toekomstige baasjes een hele leuke ervaring, maar voor de pup een zeer spannende gebeurtenis. Hij gaat zijn moeder, broertjes en zusjes verlaten. Het is daarom belangrijk je pup zo veel mogelijk op zijn gemak te stellen die eerste dag. Dat begint al tijdens de autorit. Haal de pup met twee (of meer) personen op, zodat er in ieder geval iemand is die zich tijdens de reis over de pup kan ontfermen. Je kunt de pup in een kartonnen doos met daarin een dekentje of handdoek zetten of hem gewoon op schoot houden. Neem voor de zekerheid een rol keukenpapier mee en een vochtige doek, want het komt nogal eens voor dat pups wagenziek worden. Vraag daarom de fokker de pup die dag niet te voeren. Veel honden groeien overigens over wagenziekte heen. Als ze wat ouder zijn, hebben de meeste er geen last meer van. Als de autorit erg lang duurt, is het verstandig onderweg een korte stop te maken, zodat de pup even buiten aan de riem kan rondsnuffelen en eventueel zijn behoefte kan doen.

Om je pup te laten wennen aan de auto is het verstandig hem regelmatig mee te nemen, zodat de pup de auto als onderdeel van zijn leven zal gaan accepteren. Zet je pup in de auto op een plaats waar hij de chauffeur niet kan afleiden of hinderen. Om je hond veilig achterin te vervoeren, kun je hem ook aan een bench laten wennen. Is je pup erg druk in de auto en blaft hij tegen alles wat hij buiten ziet, dan kun je de bench zodanig plaatsen dat hij niet meer ziet wat er buiten gebeurt.

Van de fokker krijg je een aantal dingen mee, zoals:

- **Het dierenpaspoort van je hond.** Hierin staat vermeld wanneer, waartegen en waarmee de pup is ingeënt en wanneer je pup zijn volgende inentingen moet hebben bij de dierenarts. Het paspoort bevat tevens een gezondheidsverklaring van de pup. De kans is groot dat je ook het chipnummer van de pup al in het boekje kunt vinden, vooral als de fokker ingeschreven staat bij de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied. De chipper van de Raad van Beheer komt tegenwoordig langs om de pups uit een nestje chippen. Ze zijn dan ongeveer zes weken oud. De chip wordt met een injectienaald onderhuids aangebracht. Het chippen is in de plaats gekomen van tatoeëren en dient om de hond te kunnen identificeren. Dierenartsen, dierenasiels en dierenambulances beschikken over een ISO-reader om de chip te kunnen aflezen. Het chippen van honden werd in 2011 verplicht gesteld.

- **De stamboom van je hond.** Als je fokker de stamboompapieren van je pup al in huis heeft, zul je ze meekrijgen. Zo niet, dan worden ze via de post naar je huisadres gestuurd.
- **Het verkoopcontract en verkoopreglement.**
- **Een doekje of knuffeltje dat in het nest heeft gelegen.** Vraag je fokker erom als hij of zij er zelf niet aan denkt. Een doekje of knuffel met nestgeur zal je pup de eerste dagen en nachten troost bieden en hem eerder op zijn gemak doen voelen.
- **Puppybrokjes en/of een puppypakket.** Veel fokkers geven de nieuwe eigenaar van de pup voor de eerste dagen een zak puppybrokjes of zelfs een puppypakket mee. De fokker zal je tevens vertellen wat, hoeveel en wanneer je de pup te eten moet geven.
- **Een boekwerk over het ras en de verzorging van de pup.** Er zijn fokkers die een boekwerk met wetenswaardigheden over het ras en met nuttige tips en informatie over de verzorging van de pup meegeven.
- **Een cd-rom met foto's van het nestje.** Sommige fokkers geven zelfs een cd-rom met foto's van het nestje mee. Heel leuk om later nog eens te bekijken, als je pup is opgegroeid tot volwassen hond.

Een nieuw thuis

Als je na de autorit met de pup thuiskomt, kun je hem het best even buiten laten bijkomen en misschien een plasje laten doen. Laat hem niet uit op plaatsen waar veel andere honden komen. De pup heeft namelijk nog niet alle benodigde inentingen gehad en is daarom vatbaarder voor ziekten.

Eenmaal binnengekomen moet je de pup de kans geven zelf de omgeving te verkennen. Doe dit zonder andere huisdieren erbij en vraag kinderen niet al te druk te doen met de pup. Kinderen kunnen op een rustige manier met de pup kennismaken door hem bijvoorbeeld een hondenkoekje of een speeltje te geven. Zorg voor een plaats waar de pup zich even terug kan trekken om uit te rusten. Tenslotte is het nog maar een babyhondje dat veel slaap nodig heeft. Leer kinderen dat ze de pup op zijn rustplekje niet mogen aanraken en storen. Wacht tot de pup een beetje is ingeburgerd in het gezin vóór familie en vrienden komen om met hem kennis te maken en te knuffelen.

Als je al een oudere hond in huis hebt, zal de kennismaking daarmee waarschijnlijk weinig problemen geven omdat de pup een onderdanige houding aanneemt. Mocht er toch wat onenigheid ontstaan, probeer je er dan zo weinig mogelijk mee te bemoeien. Vaak lijkt de onenigheid erger dan die in werkelijkheid is. Wanneer de rangorde tussen de honden is bepaald, ontstaat er rust.

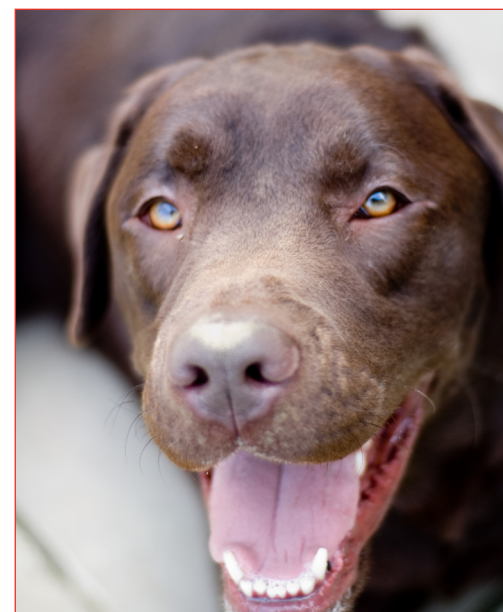
Heb je een kat, probeer dan te voorkomen dat de pup de kat gaat narennen. Houd je pup bij de eerste kennismaking met de kat desnoods aan de lijn. Je kat zal de nieuwe indringer in het begin met argwaan bekijken en het zal best even duren voordat de dieren aan elkaar gewend zijn geraakt.

Laat konijnen en andere knaagdieren rustig in hun hok zitten en haal ze er niet uit om ze aan je pup te introduceren. De pup zal ze zelf ontdekken en op een gegeven moment kwispelend en snuffelend bij het hok staan. Grijp niet in, tenzij hij de dieren duidelijk angst aanjaagt. De kans is groot dat hij ze na die eerste verwondering met rust laat en ze als lid van het gezin accepteert.

De eerste nacht

De pup zal zich de eerste nachten in zijn nieuwe omgeving zeer eenzaam voelen zonder de warmte en geur van zijn moeder en nestgenootjes. De kans bestaat dat hij het 's nachts op een janken en piepen zet, vooral als hij helemaal alleen is. Met het oog daarop is het misschien niet onverstandig je burens over de komst van de pup te informeren.

Je kunt de pup de eerste nachten het beste naast je te laten slapen in een stevige kartonnen doos met daarin een dekentje, of in een bench. Zodra hij onrustig wordt of begint te piepen, kun je hem even aaien. Hij weet dan dat hij niet alleen is. Vaak is dat al genoeg om hem weer rustig te krijgen. Blijft hij piepen en vermoed je dat hij uitgelaten moet worden? Neem hem dan even mee naar buiten voor een plasje. Een hond zal namelijk nooit zijn eigen nest (in dit geval de doos of de bench) bevuilden.

Reageer echter niet op elk geluidje dat de pup maakt, anders leert hij dat de baas altijd komt als hij maar jankt of blaft. Als de pup eenmaal gewend is en 's nachts rustig blijft, kun je hem steeds een stukje verder van je bed zetten, net zo lang tot hij op de slaappleats komt die jij voor hem in gedachten had.

Regels voor het omgaan met pups

Er breekt nu een leuke, maar drukke periode aan waarin je je pup gaat opvoeden tot volwassen hond. Een pup is de eerste tijd in feite nog baby en daarom is het verstandig de volgende regels in acht te nemen, zodat hij gezond opgroeit en later geen last krijgt van gewrichtsafwijkingen of artrose:

- Zolang de pup nog te tillen is (volgroeide labradors zijn zwaar!), til je hem voorzichtig op met één hand onder de borst en één hand onder het achterwerk.
- Laat de pup het eerste jaar geen trappen lopen en pas op met gladde vloeren waarop hij in zijn enthousiasme kan uitglijden. Til de pup in het begin in en uit de auto.
- Labradors zijn lief voor kinderen, maar leer kinderen op een verantwoorde manier met de pup om te gaan. Slepen met een pup en constant op een verkeerde manier optillen kan onherstelbare schade aan zijn skelet veroorzaken.
- Laat de pup in het begin niet te lang uit. Ga nog geen lange einden met hem wandelen, maar bouw het op. Voor elke week die hij oud is, komt er één minuutje bij. Een pup van acht weken laat je dus acht minuten per uitlaatbeurt uit, een pup van negen weken negen minuten, enzovoorts.
- Laat je pup niet stoeien met grote honden of onophoudelijk achter een balletje of stok aanrennen. Ook dit is niet goed voor het nog tere skelet.
- Laat het uitlaten van de pup niet over aan kinderen, maar ga zelf mee. Kinderen kunnen in situaties verzeild raken, waarin ze in paniek raken en niet weten wat ze met de hond moeten doen. Bijvoorbeeld als de pup wordt aangevallen door een andere hond.
- Overvoer de pup niet en let op zijn gewicht, want overgewicht kan de botontwikkeling schaden.
- Gun de pup voldoende rust.

De socialisatie van de pup

In het begin zul je voorzichtig met je pup moeten omgaan. Dit betekent echter niet dat je hem bij iedereen vandaan moet houden. Integendeel, je pup moet de gelegenheid krijgen om te socialiseren. Hij moet wennen aan alles wat met de buitenwereld te maken heeft. Als je pup bij een goede fokker vandaan komt, is het socialisatieproces daar vrijwel zeker al begonnen.

De pup is in de eerste weken van zijn leven al gewend geraakt aan de aanwezigheid van zijn moeder, broertjes en zusjes, de fokker en zijn of haar gezinsleden, bezoekers en andere kopers van pups. Geluiden van de televisie en de radio en van huishoudelijke apparaten als de stofzuiger en de afzuigkap zullen je pup al bekend voorkomen.

Jij als baas zult ervoor moeten zorgen dat het socialisatieproces van je hond wordt voortgezet. In een dichtbevolkt land als Nederland is dat niet moeilijk, zeker niet als je in een stad of dorp woont. Je komt er zoveel verschillende mensen, kinderen en dieren tegen, dat je pup zijn ogen uitkijkt. Het is helemaal niet nodig om speciaal voor zijn socialisatie met je hond naar buiten te gaan om zoveel mogelijk verschillende wezens te ontmoeten of drukke plaatsen zoals de markt te bezoeken. Je hond raakt dan al gauw overvoerd door prikkels. Doe wat je normaal ook doet, maar ga mensen, dieren of dingen niet bewust uit de weg.

Het is belangrijk dat je hond andere honden ontmoet. De puppycursus is de aangewezen plaats om sociale vaardigheden te leren. Je hond maakt er kennis met honden van zijn eigen leeftijd en van verschillende rassen. Sociale vaardigheden leert je hond ook van de volwassen honden die hij dagelijks bij het uitlaten tegenkomt. Het komt echter vaak voor dat volwassen honden totaal geen belangstelling tonen voor een pup, terwijl hij juist zo graag wil spelen. Wees er ook op voorbereid dat volwassen honden agressief kunnen reageren, omdat ze hun dominantie willen tonen.

ACTIEPLAN

- Maak het huis en de tuin puppy-proef, voordat je de pup gaat ophalen.
- Zorg voor een basisuitrusting, zoals een hondenmand, voerbakken, een riem en wat speeltjes.
- Haal de pup in ieder geval met zijn tweeën op, zodat iemand zich in de auto over de pup kan ontfermen.
- Leer je hond wennen aan autorijden door hem regelmatig mee te nemen.
- Let erop dat je van de fokker een aantal zaken meekrijgt.
- Laat iedereen rustig aan doen met de pup als hij net bij je thuis is.
- Bereid je voor op een onrustige eerste nacht.
- Neem de regels voor het omgaan met pups in acht, zodat je pup gezond opgroeit en later geen last krijgt van gewrichtsafwijkingen of artrose.
- Zorg ervoor dat je pup goed socialiseert. Daar zal hij tijdens de rest van zijn leven veel plezier van hebben.

ZINDELJKHEIDSTRAINING

De zindelijkheidstraining is een van de aspecten van de opvoeding van je pup waar je mee te maken krijgt zodra hij voor het eerst je huis binnenstapt. Daarom is het handig te weten hoe je de zindelijkheidstraining het best kunt aanpakken. Ga ervan uit dat het zindelijk maken van een pup altijd de nodige tijd en moeite kost. Maar als je het op de juiste manier doet en er voldoende aandacht aan besteedt, heb je het wellicht sneller voor elkaar.

Je zult het makkelijker hebben als de fokker de pup al krantzindelijk heeft gemaakt. De fokker heeft dan gezorgd voor een nest-gedeelte en een uitlaatplaats van oude kranten. De pup volgt zijn instinctieve drang zijn eigen nest niet te bevuilen en doet zijn behoefte daarbuiten. Nu hij bij jou in huis woont, moet hem worden geleerd dat het hele huis zijn nest is en dat hij naar buiten moet om te plassen en poepen.

Wat je in ieder geval **niet** moet doen is boos worden op de pup of hem achteraf bestraffen. Dit zal averechts werken. Als je de huiskamer binnenkomt en de pup blijkt een plasje te hebben gedaan op het tapijt, heeft het geen zin op hem te gaan mopperen en hem er met zijn snuit in te duwen. Je pup zal niet begrijpen waarom je boos bent. Het “kwaad” was immers al eerder geschied en hij kan jouw boze reactie daar niet aan koppelen. De kans bestaat dat de pup gestrest en onzeker wordt en juist nog vaker binnen zijn behoefte doet. In feite houd je zijn onzindelijkheid in stand door de aandacht die je geeft aan ongelukjes. Negeer ze en ruim deze zonder mopperen op. Baby's of peuters straf je immers ook niet voor het feit dat ze nog niet zindelijk zijn. Gun je pup de tijd om het zindelijk worden te leren. De aanhouder wint slechts door volharding.

Hoe help je de pup om zindelijk te worden? Door hem steeds in de gaten te houden en hem op de goede momenten uit te laten kun je proberen ongelukjes te voorkomen. Dit zijn de momenten waarop je kunt verwachten dat de pup zijn behoefte wil doen:

- 's ochtends vroeg nadat je bent opgestaan;
- nadat hij gegeten heeft;
- na een spelletje;
- na zijn middagdutje.

Neem de pup mee naar een plaats waar hij zijn behoefte mag doen. Vaak zal hij daar eerst even snuffelen om een geschikte plek te vinden. Als hij daar al eerder een plasje heeft gedaan, is de kans groot dat hij dat weer doet, omdat hij de plaats aan de geur herkent. Leer hem dat buiten plassen en poepen gedrag is dat wordt beloond. Prijs hem onmiddellijk als hij dat doet en geef hem als beloning bijvoorbeeld een hondenbrokje of trainingssnoepje.

Vaak kun je al aan het gedrag van de pup zien dat hij hoge nood heeft. Zodra hij de vloer besnuffelt, zijn rug kromt of rondjes draait met zijn staart omhoog, is het tijd om naar buiten te gaan. Wanneer hij zich al ontlast op de verkeerde plaats, roep je naar hem of klap je in je handen, waardoor hij schrikt en zal stoppen met plassen of poepen. Neem hem dan direct mee naar buiten. Verwijder vlekken op het tapijt grondig. De pup ruikt namelijk zijn eigen plas en uitwerpselen en deze zullen deze hem tot herhaling aansporen.

Je kunt ook oude kranten of zindelijkheidstrainers (ook wel hygiënepads genoemd) gebruiken om je pup te helpen zindelijk te worden. Zindelijkheidstrainers zijn verkrijgbaar in de dierenspeciaalzaak en zijn gemaakt van absorberend materiaal. Het voordeel van deze trainers is dat ze een onderlaag bevatten die geen vocht doorlaat op de vloer of het tapijt. Het nadeel is dat ze relatief duur zijn. Oude kranten voldoen ook, als de laag maar zo dik is dat er niets doorheen kan sijpelen. Het voordeel van oude kranten is dat de je deze kunt uitspreiden en de “uitlaatplaats” zo groot kunt maken als je zelf wilt. Je kunt er de mat bij de deur helemaal mee bedekken. Bewaar een klein stukje van de beplaste krant en leg dit op de nieuwe kranten die je neerlegt. Wanneer de pup zijn eigen luchtje ruikt en herkent, zal hij er weer plassen.

Meestal wordt bij de zindelijkheidstraining gebruik gemaakt van een combinatie van kranten of zindelijkheidstrainers en buitenshuis uitlaten. Wanneer je de pup even alleen laat, kan hij zijn behoefte doen op de krant. Ben je in de buurt, dan neem je hem mee naar buiten. Gebruik de kranten zolang het nodig is. Er komt een dag dat je constateert dat de kranten nog droog zijn. Dan weet je dat je op de goede weg bent!

Een bench (of kamerkennel) is eveneens een handig hulpmiddel bij de zindelijkheidstraining. Het is een metalen kooi die speciaal voor honden wordt gemaakt en waar de meeste honden zich veilig in voelen. Leg er een deken of hondenkussen in, zodat de ondergrond lekker zacht voor hem is. Tenzij de nood echt heel hoog is, zal de pup niet snel zijn behoefte doen in de bench. Hij beschouwt deze immers als zijn nest. Laat het echter niet zo ver komen dat de pup zijn eigen nest moet bevuilen. Pups jonger dan vier maanden kunnen vaak nog niet de hele nacht hun plas ophouden. Het best is de pup 's avonds laat en 's

ochtends heel vroeg uit te laten. Als je de pup 's nachts nerveus hoort rondscharrelen in de bench, kun je hem beter even mee naar buiten nemen om een plasje te doen.

Een bench heeft het voordeel dat je de pup even alleen kan laten, zonder dat je bang hoeft te zijn dat hij zich te goed doet aan de meubels of andere spullen. Doe dit overdag echter niet langer dan twee uur. Overdag moet een pup de tijd krijgen om te spelen en te leren. Ook zal hij willen drinken en zijn behoefte willen doen. Het is niet alleen zeer onplezierig voor een pup om de hele dag in een bench te moeten doorbrengen, je leert hem bovendien de slechte gewoonte aan zijn eigen nest te bevuilen. Een hond de hele dag in een bench opsluiten is dierenmishandeling.

Pups kunnen soms **spontaan plassen** wanneer ze hun baasje begroeten. Dit komt doordat ze nog niet voldoende controle hebben over hun blaasspier en door de opwinding van alle aandacht die ze krijgen, bijvoorbeeld als je thuiskomt. De pup hiervoor straffen heeft geen enkele zin. Het werkt alleen maar averechts. Hij zal niet begrijpen waar je hem voor straft en onzeker worden, waardoor hij nog meer opgewonden raakt bij een begroeting. Als een hond wat ouder wordt en meer controle krijgt over zijn blaasspier, zal het probleem vanzelf verdwijnen. Zolang dit nog niet het geval is, kun je de pup het best bij binnenkomst even negeren en pas later begroeten. Het helpt ook om hem bij binnenkomst een hondenbrokje te geven, dat je van tevoren in je jaszak hebt gestopt. Er zijn namelijk maar weinig honden die tegelijk kunnen plassen en eten.

Een ander probleem dat bij zowel jonge als oudere honden voorkomt is **deemoedplassen**. Sommige honden zijn heel onderdanig (deemoedig) en willen hun baas laten weten dat ze hem of haar zien als de allerhoogste in de rangordeverhouding. Deemoedplassen kan het gevolg zijn van een toevallige karaktertrek van de hond. Het kan ook zijn dat de hond door een vorige baas niet goed behandeld is. Een hond kan op verschillende manieren zijn onderdanigheid tonen, bijvoorbeeld door zijn oren naar achteren te houden, door op zijn rug te gaan liggen of te (deemoed)plassen. Word nooit boos op je hond, hoe vervelend dat dweilen elke keer ook is. Kijk de hond niet recht aan bij binnenkomst en maak geen gebaren van bovenaf, want hij ziet dit als dominant gedrag. Hij zal nog onderdaniger worden en nog meer gaan plassen. Ook hier weer werkt negeren bij binnenkomst of het geven van een hondenbrokje het best. Begroet de hond later en ga daarbij door je knieën, waardoor je minder dominantie uitstraalt.

De dag komt dat je hond zindelijk is en je wat langere afstanden met hem kan gaan wandelen. In veel steden en dorpen in Nederland zijn speciale uitlaatroutes voor honden aangelegd. Op paaltjes staat duidelijk aangegeven of je de hond mag laten loslopen en of je "opruimplicht" hebt. In gebieden met opruimplicht is het uiteraard handig een zakje bij je te hebben om de uitwerpselen van je hond mee op te kunnen pakken. Neem goede uitlaatgewoonten in acht en laat je hond niet zijn behoefte doen bij kinderspeelplaatsen of andere plaatsen waar mensen lopen. Hondenpoep is niet alleen onhygiënisch, het zorgt voor een hoop ergernis, zowel bij mensen die geen hond hebben als bij hondenbezitters zelf. Ruim "ongelukjes" van je hond daarom direct op.

ACTIEPLAN

- Word bij ongelukjes in huis nooit boos op je pup, negeren werkt het best.
- Straf hem nooit achteraf, hij zal niet begrijpen waarvoor hij gestraft wordt.
- Breng je pup naar buiten op de momenten waarop je verwacht dat hij zijn behoefte moet doen.
- Breng hem naar de plek waar hij al eerder zijn behoefte heeft gedaan en waar hij zijn "luchtje" herkent.
- Bij de zindelijkheidstraining kun je gebruik maken van:
 - Kranten of zindelijkheidstrainers.
 - Een bench
- Straf je pup niet als hij uit enthousiasme plast.
- Negeer deemoedplassen, dan is het het eerst over.

OPVOEDING

Je hebt voor de labrador retriever gekozen omdat het karakter van de hond je aansprak. Hij heeft een sterke “will to please”, hij is een allemansvriend en heeft een vriendelijk en sociaal karakter. Je bent ervan overtuigd dat jouw labrador ook de ideale hond wordt die door iedereen geliefd is om zijn goede gedrag. Hij springt niet tegen mensen op, hij valt niet uit tegen andere honden, hij kauwt geen spullen stuk en hij kan goed alleen blijven. Dat klinkt geweldig, toch? Een goed opgevoede hond krijg je echter niet vanzelf! Alle goede karaktereigenschappen die een labrador van nature bezit, zul je tot ontwikkeling moeten brengen door hem te trainen en op te voeden. Realiseer je goed, voordat je een labrador aanschaft, dat zijn opvoeding veel tijd en geduld kost. Echter, met de juiste aanpak zullen zowel jij als je hond veel plezier aan het opvoeden en trainen beleven. Je bouwt een band voor het leven met hem op. In dit hoofdstuk leer je hoe jij en je hond elkaar kunnen begrijpen en hoe je hem het best kunt opvoeden. Je leert ook hoe je je hond eenvoudig de basiscommando's aanleert. Ten slotte worden tips gegeven over hoe je ongewenst hondengedrag kunt proberen te voorkomen of af te leren.

Straffen en belonen

Als attente baas vraag je je misschien af waarom je hond zich gedraagt zoals hij doet en hoe jouw gedrag van invloed kan zijn op je hond. Wat je in ieder geval niet moet doen is je hond als mens behandelen. Denk niet dat een hond enig besef heeft van wat in mensenogen gewenst gedrag is. Een hond heeft geen besef van de waarde van spullen die hij kapotmaakt en kent het verschil tussen goed en slecht niet. De ervaring leert hem wat hij wel of juist niet kan doen. Een hond is er echter niet op uit om ongehoorzaam te zijn en kattenkwaad uit te halen. Hij wil het jou juist graag naar de zin maken. Als jij maar je tevredenheid en blijdschap over zijn goede gedrag laat blijken.

Wat uiterlijk en levensstijl betreft lijken onze honden niet meer op hun voorouders. Maar wat hun onderlinge relaties wel. De voorouders van onze hond leefden in een roedel, een groep waarin elk dier zijn eigen plaats heeft, maar waarin er één de onbetwiste leider is (ook wel de Alpha genoemd). Het leiderschap is niet gebaseerd op wreedheid en macht, maar op bekwaamheid en prestatie. Bekwame, zelfverzekerde dieren klimmen op, terwijl andere dieren zich confirmeren en respect tonen. Dit doen zij maar al te graag, want de zekerheid die de groep hun biedt is heel belangrijk. Voor hun voedselvoorziening zijn zij van hun onderlinge samenwerking afhankelijk. En dan profiteren ze van een bewaame leider, die ze maar wat graag volgen.

Onze huishond beschouwt iedereen die deel uitmaakt van het gezin als leden van de roedel. Dit betekent dat een baasje dat leiderschap toont aan zijn of haar hond kan rekenen op een trouwe volger. Wanneer een baasje tekortschiet in het tonen van leiderschap, is het goed mogelijk dat de hond het machtsvacuüm opvult dat ontstaat. Als je je hond tijdens het trainen en opvoeden laat merken dat jij de baas bent en op de juiste manier leiderschap toont, zal hij onder de indruk zijn en jou beschouwen als hoofd van de roedel. Die juiste manier is de hond leren wat hij moet doen om beloond te worden voor zijn goede gedrag. De verkeerde manier is je hond telkens te straffen voor ongewenst gedrag.

Een hond is slim en welwillend en heeft snel door dat de samenwerking met jou hem iets goed oplevert. Jij bent degene die letterlijk en figuurlijk deuren voor hem opent: genegenheid, eten, lekker wandelen, spelen met zijn vriendjes in het park, achter dwarrelende herfstblaadjes aanrennen, even lekker snuffelen aan het gras. Als hij met jou samenwerkt, krijgt hij de dingen die hij graag wil. Probeert hij alles op eigen houtje, dan krijgt hij niets. Hij realiseert zich dat het nut heeft de leider te volgen en leert door ervaring welk gedrag er van hem wordt verwacht. Het is belangrijk dat je een consequente leider bent, zodat de hond weet waar hij aan toe is. Stimuleer positief gedrag door te helpen voorkomen dat hij in verleiding gebracht wordt de fout in te gaan. Laat bijvoorbeeld geen schoeisel slingeren en zet geen schaal koekjes op tafel binnen het bereik van je hond, terwijl je zelf de kamer uit gaat. Een hond ziet het kauwen op schoenen niet als vernielen en het van tafel happen van een koekje niet als stelen. Het enige wat hij doet is het beste maken van elke situatie waarin hij verzeild raakt. Laat blijken dat je goede gedrag van je hond waardeert door hem te belonen met aandacht. Probeer je emoties de baas te blijven als je boos bent.

Zoals gezegd kent een hond het verschil tussen “goed” en “kwaad” niet zoals wij dat kennen. Straf je je hond, dan zal hij de straf koppelen aan degene die hem straft. Als die persoon weg is en de kust is veilig zal hij het gedrag herhalen waarvoor hij is gestraft. Hij heeft geleerd om niet betrappt te worden, niet om zich te gedragen. Mag je een hond dan echt nooit straffen? Is het realistisch om nooit “nee!” te mogen roepen, terwijl je misschien een beetje gefrustreerd raakt van het belonen van positief gedrag en het negeren van negatief gedrag? Het leven in een roedel gaat immers ook niet altijd over rozen. Een wilde hond wordt zo nu en dan ook terechtgewezen door grommende soortgenoten, waardoor hij zijn plaats leert en weet welk gedrag niet op prijs wordt gesteld.

Het heeft geen enkele zin je hond al dan niet fysiek te straffen of tegen hem te schreeuwen. Je zult het omgekeerde bereiken van wat je beoogt. Een hond die mishandeld wordt of zich bedreigd voelt, neemt een passieve of onderdanige houding aan

en wordt wantrouwig. Hij kan ook zelf agressief worden of negatieve aandacht gaan vragen. Onthoud dat een gestreste baas vaak eveneens een gestreste hond heeft. Een hond voelt namelijk feilloos de gemoedstoestand van zijn baas aan. Wat je zeker niet moet willen is dat je hond je gaat mijden of zelfs probeert weg te lopen. Daarom past het straffen van een hond niet in zijn opvoeding.

Er zijn momenten dat alleen het belonen van goed gedrag niet genoeg is. Als je hond bijvoorbeeld bezig is een gat te graven in het gazon, kun je dit niet negeren. In zo'n geval kun je hem corrigeren, waarbij het doel niet is hem te laten merken dat hij stout is, maar hem te laten schrikken zodat hij wordt afgeleid van waar hij mee bezig is. Je kunt bijvoorbeeld "hé!" of "foei!" roepen of schudden met een blik knikkers of iets anders dat lawaai maakt, terwijl je aan zijn halsband trekt. Je moet hem wel op heterdaad betrappen. Time je niet goed, dan zal je hond de boodschap niet begrijpen. Als je je hond eenmaal een paar keer op deze manier gecorrigeerd hebt, krijgt het geluid alleen al betekenis voor de hond en zal het niet meer nodig zijn een ruk aan zijn halsband te geven. Hij zal het geluid opvatten als een waarschuwing voor iets dat mogelijk gevaar voor hem oplevert.

Je kunt je hond al je leiderschap tonen door een paar simpele veranderingen door te voeren in de manier waarop je dagelijks met hem omgaat:

- Zorg voor een vast dagelijks ritme. Honden zijn gewoontedieren en gewoontes en voorspelbaarheid zorgen voor houvast. Dit betekent dat je hem op vaste tijden uitlaat, zijn eten geeft, traint en verzorgt. Je zult zien dat je hond een stuk geduldiger wordt.
- Haal je hond aan wanneer hij rustig is, niet als hij opgewonden is. Op die manier heeft jouw aandacht voor hem een kalmerende werking. Bovendien leer je hem dat gewenst gedrag beloond wordt. Als je hem aanhaalt terwijl hij tegen je opspringt, beloon je hem in feite voor zijn gedrag en zal hij het niet afleren.
- Leer je hond dat samenwerken met jou hem iets oplevert. Laat hem bijvoorbeeld zitten voordat hij zijn eten krijgt of hij de deur uit mag gaan. Laat hem bij de deur net zo lang wachten totdat jij hem het commando geeft dat hij mag gaan. Zo voorkom je dat je hond langs jou heen de deur uit rent.
- Houd spelletjes met je hond leuk en vriendelijk en zorg ervoor dat jij het spel blijft leiden.

Het aanleren van basiscommando's

Als je nog nooit eerder een hond hebt gehad, kan het opvoeden en africhten van een pup moeilijk zijn. Een hondenschool kan je daarbij helpen. Overal in het land worden puppycursussen georganiseerd, dus vast ook bij jou in de buurt. Je leert er niet alleen van kenners hoe je de opvoeding het best kunt aanpakken, maar je hond leert zich ook sociaal op te stellen tegenover andere honden. Na de puppycursus kun je eventueel nog meer gedragscursussen doen met je hond.

Uiteraard kun je zelf ook met hem oefenen. Houd trainingssessies echter niet te lang: 5-10 minuten 3 à 4 keer per dag is genoeg. Dan blijft het voor jou en je hond plezierig. Het trainen is gebaseerd op het belonen van acties van je hond. Je zult je hond duidelijk moeten maken wat je bedoeling is. Dat is niet zo eenvoudig, aangezien honden onze taal niet verstaan en hun manier van communiceren gebaseerd is op het interpreteren van lichaamstaal. Toch zal je hond uiteindelijk leren jouw gebaren te herkennen als je iets van hem wilt, evenals de woorden die je gebruikt.

Bij het trainen van je hond is **de juiste timing** van groot belang. Een goede timing zorgt ervoor dat je labrador sneller snapt wat je van hem verlangt. Beloon je hond op het moment dat hij doet wat je van hem wilt. Hiermee vertel je hem dat hij gedaan heeft wat je wilde dat hij deed. Als hij in de gaten heeft dat bepaalde gedragingen worden beloond, zal hij ze herhalen. Belangrijk is dat je de beloning (of dat nu iets lekkers is of een speeltje) bij de hand houdt. Zorg er echter voor, dat de hond de beloning niet ziet. Als hij nog aan het overwegen is wat hem te doen staat en hij ziet de beloning, dan is de kans groot dat hij wordt afgeleid in plaats van aangemoedigd. Uiteindelijk is het de bedoeling dat je hond al reageert zodra hij aan je stem hoort of aan je gebaar ziet wat er van hem wordt verwacht. Beloon hem onmiddellijk. Wacht je daarmee te lang, dan is de kans groot dat hij al is afgeleid door iets anders en de beloning niet meer koppelt aan het gewenste gedrag.

Train je pup op verschillende plaatsen, dus niet alleen binnenshuis. Een pup is gauw afgeleid en zal ook buiten moeten leren begrijpen wat je bedoelt. Gebruik als beloning bijvoorbeeld speciale trainingssnoepjes. Het moeten wel kleine traktaties zijn, anders is je pup veel te snel verzadigd. Eventueel kun je ook een speeltje gebruiken. De basiscommando's hieronder zijn de commando's die een pup meestal het eerst leert. Je zult deze regelmatig moeten oefenen en herhalen, ook als je pup al gehoorzaamt:

- **Zit!**
 - Laat je pup ruiken aan de beloning (iets lekkers of een speeltje).
 - Beweeg de beloning langzaam en niet te hoog boven zijn kop en richting zijn staart en zeg: "zit!". De meeste honden zullen de beloning volgen en automatisch gaan zitten.
 - Wacht totdat hij de juiste houding heeft aangenomen.
 - Prijs hem en geef hem zijn beloning.
- **Lig!** (Je kunt ook "af!" of "down" zeggen, dat verschilt wat klank betreft meer van "zit!")
 - Laat je pup zitten en aan de beloning ruiken.
 - Beweeg de beloning schuin naar beneden richting de vloer en zeg: "lig!" (evt. "af" of "down").
 - Wacht totdat hij ligt en zich ontspant.
 - Prijs hem en geef hem de beloning.
- **Blijf!**
 - Laat je pup naast je zitten, terwijl jij staat.
 - Laat hem aan de beloning ruiken.
 - Herhaal het commando "zit!" als hij wil gaan staan.
 - Voorkom dat hij gaat staan of liggen.
 - Zeg "blijf!" en laat hem daar even zitten.
 - Neem nu een pas afstand.
 - Als hij op zijn plaats blijft prijs je hem en geef je hem de beloning.
 - Na verloop van tijd kun je de afstand tussen jou en je pup groter maken.
- **Sta!**
 - Laat je pup zitten.
 - Houd de beloning pal voor zijn neus.
 - Lok je pup met de beloning naar voren en zeg "sta!"
 - Prijs hem als hij op vier poten staat en geef hem de beloning.
- **Komen op commando.**
 - Vraag iemand je pup vast te houden.
 - Laat je pup aan de beloning ruiken.
 - Loop een paar passen achteruit, hurk en roep je pup bij zijn naam (je kunt ook een bepaald woord als commando gebruiken).
 - Degene die je helpt laat de pup los, zodra jij de naam van de pup roept (of een ander commando).
 - Blijf zijn aandacht trekken als hij op je af rent.
 - Als hij bij je is, prijs je hem en geef je hem de beloning.
 - Houd je hond tijdens het oefenen aan de lijn, totdat je zeker weet dat hij dit commando goed onder de knie heeft.
- **Meelopen aan de riem**
 - Laat je pup iets lekkers zien, waarmee je hem naast je lokt.
 - Als je begint te lopen, loopt je pup vrijwel zeker mee.
 - Prijs hem als hij netjes naast je blijft lopen en geef hem af en toe als beloning iets lekkers.
 - Blijf stilstaan als je pup trekt, ga pas weer lopen als hij zich naar je toe draait en de lijn slap hangt.

Wanneer je hond deze commando's kent, kun je hem nog veel meer leren. Maar overdrijf het trainen van een jonge pup niet en maak ook geen kilometers lange wandelingen voordat je labrador volwassen is. Een pup kent zijn eigen grenzen niet en door te veel beweging kan hij schade aan zijn gewrichten oplopen, met alle gevolgen van dien.

Ongewenst hondengedrag voorkomen en afleren

Soms erger je je aan het gedrag van andere honden of verbaas je je erover wat hun baasjes allemaal goedvinden. Bedenk daarom hoe je wilt dat je pup zich als volwassen hond gaat gedragen. Leer een pup direct af wat je niet wilt, dan is de kans het grootst dat hij dit slechte gedrag later niet vertoont. Mocht hij toch iets doen wat je niet wilt, treed dan direct op. Leid je pup af, bijvoorbeeld door "hé!" of "foei!" te roepen of plotseling lawaai te maken met een blik knikkers, zodat hij niet voor zijn slechte gedrag wordt beloond. Blijf vooral consequent, dan zal je pup het eerst doorhebben wat mag en niet mag.

Op de bank liggen

Als je er zelf geen probleem mee hebt dat je hond op de bank gaat liggen, is er niets op tegen. Sommige mensen vinden het gezellig als de hond zich tegen hen aan vlijt en zijn kop op hun schoot legt. Zie je dit helemaal niet zitten (de labrador is tenslotte geen schoothondje), leer je pup dan van het begin af aan dat hij niet op de bank mag. Lok hem weg als hij op de bank wil springen en til hem er weer af als hij er al op gesprongen is.

Bedelen aan tafel

Hier geldt eigenlijk hetzelfde. Als je het niet erg vindt telkens een hond tijdens het eten naast de tafel te hebben die probeert jouw aandacht te trekken door te piepen of zijn poot op je schoot te leggen, hoeft je je er niet druk om te maken. Bedenk wel dat je hond ook zal bedelen als je een keer eters te gast hebt. Is je hond gewend dat hij mag bedelen, dan is het lastig af te leren. Vind je het belangrijk rustig te kunnen eten, geef je pup dan vanaf het moment dat hij bij je woont nooit iets van je bord. Negeer hem, zodat hij leert dat aandacht trekken om eten niet loont. Leer hem dat hij tijdens het eten in zijn mand moet. Geef hem daar als beloning een brokje of kluifje als hij zich goed gedraagt.

Alleen zijn

Je kunt je hond niet overal mee naar toe nemen en daarom zal het regelmatig voorkomen dat hij eens een paar uurtjes alleen thuis moet blijven. Eigenlijk gaat het alleen blijven tegen de natuur van een hond in: het is immers een roedeldier dat het liefst in gezelschap van anderen verkeert. Toch zal je hond het alleen zijn moeten leren aanvaarden, en dat kun je hem maar beter bijbrengen als hij nog jong is.

Wanneer je pup eenmaal gewend is aan zijn nieuwe leefomgeving, kun je beginnen hem te leren af en toe alleen thuis te zijn. Zorg ervoor dat je hond moe is voordat je weggaat door bijvoorbeeld eerst met hem te gaan wandelen. Geef hem iets waar hij zich een tijdje mee kan vermaken, zoals een kauwkluijfe. Ruim dingen die hij kapot kan bijten of waar hij zich aan kan bezeren op. Houd in het begin de tijd dat je weg bent kort (een minuut of tien). Naarmate je hond groter wordt, kun je de periode dat hij alleen thuis is opvoeren.

Prijs je hond uitbundig als blijkt dat hij tijdens je afwezigheid braaf is geweest. Straf hem in ieder geval niet als hij iets gedaan heeft wat niet mag, want hij zal het niet begrijpen. Misschien kijkt hij wel schuldig, maar dat is alleen omdat jij boos reageert.

Opspringen tegen mensen

Veel mensen vinden het leuk als hun hond ter begroeting enthousiast tegen hen opspringt als ze thuiskomen. Wanneer hun hond echter in het park met modderpoten tegen vreemden opspringt, zijn ze daar helemaal niet blij mee. Toch heeft de hond er in beide gevallen dezelfde bedoeling mee, namelijk het hebben van snuit-snuitcontact, het snuffelen aan een gezicht. Hij zal niet begrijpen dat hij in het eerste geval niet wordt gestraft en in het tweede wél.

Een volwassen labrador is een zware hond. De kans bestaat dat, als je het hem niet afleert, je hond tegen een klein kind opspringt of tegen iemand die slecht ter been is. Zij kunnen daardoor lelijk ten val komen en jij bent aansprakelijk voor eventuele schade. Daarom kun je het best je labrador van pup af aan leren niet tegen jou en andere mensen op te springen. Belangrijk hierbij is dat je consequent blijft.

Kniel altijd om je pup te begroeten en vraag anderen hetzelfde te doen, als zij daar tenminste toe in staat zijn. Op die manier voorkom je dat hij opspringt. Beloon hem alleen als hij met vier poten op de grond staat. Als je pup zich toch te enthousiast gedraagt bij begroeting van het bezoek, pak je hem bij zijn halsband om opspringen te voorkomen.

Een manier om het opspringen af te leren is je hond compleet te negeren. Geef hem geen enkele vorm van aandacht (zeg ook geen “nee!”) en maak geen oogcontact. Zodra je hond rustig is, kun je hem aanhalen, begroeten en belonen. Als hij weer begint te springen, draai je wederom van hem weg. Vraag de visite je hond pas te begroeten als hij rustig is.

Je kunt ook proberen je hond het commando “zit!” uit te laten voeren bij het begroeten. Oefen dit met een helper die de bezoeker speelt. Als de hond tegen hem of haar opspringt, draait de helper zich om. Op dat moment geef je je hond het commando “zit”. Gaat de hond netjes zitten, dan wordt hij door de helper beloond met iets lekkers. Springt hij weer op, dan krijgt hij niets en oefen je opnieuw. Op den duur zal je hond snappen dat het veel meer loont om te gaan zitten dan op te springen tegen mensen. Je kunt in de hal een potje hondensnoepjes neerzetten die je bezoekers aan je hond laat geven. Overigens kan je hond ook best eens beloond worden met alleen een aai over zijn kop of borst.

Uitvallen naar andere honden

Als pup zal een hond niet snel uitvallen naar andere honden. Pups zijn nog heel onbevangen en willen het liefst met elke hond spelen die ze tegenkomen. Lang niet elke volwassen hond is daarvan gediend. Sommige honden uiten dat door te gaan grommen, andere door je pup te negeren en gauw door te lopen. Honden kunnen, vooral als ze volwassen zijn, agressief gedrag vertonen naar andere honden.

Dit agressieve gedrag kan onder andere de volgende oorzaken hebben:

- De hond scheert, na als pup een slechte ervaring te hebben gehad met een andere hond, alle andere honden over één kam. Het is ook mogelijk dat een hond alleen agressief reageert op honden die lijken op de hond waarmee hij een slechte ervaring heeft gehad.
- De hond wordt door zijn baas gewaarschuwd zich netjes te gedragen als er een andere hond aankomt. Meestal wordt ook de lijn strakker aangetrokken en snel de weg overgestoken, waardoor de hond de andere hond in verband brengt met onaangename zaken.
- De hond heeft niet geleerd met andere honden om te gaan en probeert zijn onzekerheid te maskeren met een grote bek.
- De hond wil zijn territorium verdedigen.
- De hond is aangeliend, terwijl de andere hond losloopt. De aangeliende hond voelt zich dan gesterkt door zijn bezitter.

Gelukkig is er meestal veel te doen aan uitvallen naar andere honden. Dit kan al dan niet met behulp van een hondenschool of gedragstherapeut. De hondenschool is dé plek waar jonge honden de sociale regels en lichaamstaal leren om met vrede met voor hun onbekende soortgenoten om te gaan. Is een hond getraumatiseerd geraakt door een nare ervaring met een andere hond, dan is het wellicht een goed idee de hulp in te schakelen van een gedragstherapeut. Soms, zoals in het tweede en het laatste geval, houden we zelf het gedrag van de hond in stand. Laat de hond vooral niet merken dat er iets te gebeuren staat als er een andere hond aankomt. Trek de lijn niet strak en steek niet over. Als de andere hond vrij rondloopt, moet die ook aan de riem, of ze moeten beide los. Dan gaat de ontmoeting vrijwel altijd goed. Je hond los laten lopen doe je uiteraard alleen als je in een rustige omgeving bent. Beloon je hond met iets lekkers als hij zich goed gedraagt.

Overmatig blaffen

Blaffen is een manier van communiceren van de hond. Zolang een hond niet overmatig blaft, wordt het niet als storend ervaren. Echter, het is heel vervelend als honden overmatig blaffen of janken en er daardoor problemen ontstaan met burens. Overmatig blaffen kan verschillende oorzaken hebben:

- Het is aangeleerd gedrag: de hond wordt door de baas opgehitst om te blaffen.
- Waaksheid: verdediging van het territorium.
- Niet alleen kunnen zijn.

Sommige hondenrassen blaffen meer dan andere. Waak- en verdedigingshonden, zoals de Duitse herder, en kleinere terriërrassen kunnen erg rumoerig zijn. De labrador staat niet als blaffer bekend. Moedig je pup nooit aan om te blaffen. Als hij iets verdachts waarneemt, blaft hij vanzelf wel.

Om er voor te zorgen dat je hond niet de boel bij elkaar blaft als je weggaat, is het heel belangrijk je pup al van jongs af aan te leren dat af en toe alleen zijn erbij hoort. De asiels in Nederland zitten namelijk al vol met honden die niet alleen konden blijven en daarom uit een gevoel van onbehagen de boel bij elkaar jankten en blaften.

Soms is blaffen een uiting van verveling. Zorg voor voldoende afleiding voor je hond als je weggaat, bijvoorbeeld door hem zijn favoriete kluif te geven of de radio aan te zetten. Wanneer het blaffen een andere oorzaak blijkt te hebben, kan het inschakelen van een gedragstherapeut misschien uitkomst bieden.

Speels bijten

Puppy's bijten elkaar in het nest spelenderwijs. Eenmaal bij jou thuis zal je pup met zijn scherpe tandjes proberen bij jou of andere gezinsleden hetzelfde te doen en dat kan pijnlijk zijn. Wat je pup eigenlijk wil, is dat er met hem wordt gespeeld. Als je hem afweert, zal hem dat in verwarring brengen of soms juist aanmoedigen als hij denkt dat het bij het spel hoort. Bied je pup een alternatief in de vorm van een speeltje. Een flostouw, verkrijgbaar bij de dierenspeciaalzaak, is prima speelgoed voor jonge puppy's. Prijs je pup als hij in het speeltje bijt in plaats van in jouw handen. Hij vindt het een leuk spelletje als je het speeltje heen en weer blijft bewegen of een eind weggooit, zodat hij het weer kan halen. Zo leert hij stukje bij beetje hoe hij moet spelen en zal hij minder gaan bijten.

Sommige pups happen naar bewegende dingen. Ze hangen soms zo maar aan je broekspijp of bijten je in je enkels. Het is zijn manier om aandacht te vragen en te laten weten dat hij wil spelen. Blijf stilstaan, kijk je pup recht in de ogen boos aan en verhef je stem, zodat hij weet dat hij iets fout heeft gedaan. Hij zal van jongs af aan moeten leren dat in kleding en lichaamsdelen bijten taboe is. Geef je pup op een ander moment aandacht waar hij door met hem te spelen.

Het speels bijten van je pup zal snel minder worden wanneer hij zijn blijvende gebit krijgt. Honden blijven overigens hun hele leven de behoefte houden om te kauwen. Met kauwkluiven van buffelhuid, die in allerlei grappige vormen te koop zijn, doe je je hond altijd een groot plezier.

APPORTEREN

Lang geleden hielpen de voorouders van de labrador de vissers in Newfoundland met het slepen van netten en het apporteren van over boord gevallen voorwerpen en vissen. Vele jaren later werd de labrador door Engelsen geïmporteerd. Zij hadden de talenten van het ras ontdekt en vonden de labrador zeer geschikt als hulp bij de jacht op watervogels. Vandaag de dag wordt nog steeds gebruik gemaakt van het apporteer-talent van de labrador. Niet alleen door jagers, maar bijvoorbeeld ook door het Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds. Het jachtinstinct en het apporteren zit de labrador dus “in het bloed”. De hond beleeft enorm veel plezier aan het apporteren. En voor jou als baas is het ook leuk om je labrador het apporteren te leren. In dit hoofdstuk worden de beginselen van het apporteren uitgelegd. Als je labrador en jij de smaak van het apporteren te pakken krijgen, kun je in Nederland veel cursussen volgen en diploma's halen op het gebied van hondensporten.

Aangezien de labrador van nature dol is op water, vindt hij het geweldig om te zwemmen en voorwerpen voor jou uit het water te halen. Daarom wordt in dit hoofdstuk ook aandacht besteed aan zwemmen met je labrador.

Is het je al opgevallen dat je pup ervan houdt met balletjes en stokken rond te sjouwen? Heeft hij misschien al een keer oma's zwarte laktasje in zijn bek genomen en voor je voeten neergezet? Geef hem dan niet op zijn kop, ook al sleept hij met ander-mans spullen! Het zou werkelijk zonde zijn als je hem leert negatieve gevoelens te verbinden aan zijn ijver en enthousiasme. Met deze hond moet je aan de slag. Hij is er helemaal klaar voor het apporteren te leren.

Zoals al in vorige hoofdstukken ter sprake is gekomen, heeft de labrador een enorme “will to please”. Je labrador apporteert graag omdat hij dat zelf leuk vindt, maar je gaat hem nu leren dat voor jou op commando te doen. Als je hem het apporteren goed wilt bijbrengen, zul je regelmatig met hem moeten oefenen. Het is niet bevorderlijk voor het leerproces een keer te oefenen en dan weer weken niet, omdat je je hond verschillende, opeenvolgende gedragingen moet leren. Het leren apporteren gaat namelijk steeds een stapje verder.

Je hond moet leren het voorwerp:

- te zoeken
- op te pakken
- bij je te brengen
- los te laten

Wat heb je nodig om je hond te leren apporteren?

- Een apporteerblok of dummy. Je kunt natuurlijk balletjes en stokken blijven gebruiken voor het leren apporteren, maar er zijn ook speciale apporteerblokken en dummy's in de handel. Apporteerblokken zijn gemaakt van hout of kunststof en zijn er in verschillende gewichten. Die van kunststof gaan langer mee, maar honden schijnen de voorkeur te geven aan houten apporteerblokken. Een dummy is een canvas zak, gevuld met zaagsel. Voor de labrador is een apporteer-blok of een dummy van ongeveer 500 gram een prima gewicht.
- De beloning voor je hond. Stop iets lekkers in je zak, bijvoorbeeld die trainingssnoepjes waar je hond dol op is. Zorg ervoor dat hij nog niet heeft gegeten. Als je hond al verzadigd is, zal hij minder zijn best doen om iets lekkers te be-machtigen.
- Een rustig grasveldje. Zoek een grasveldje uit waar je hond niet snel wordt afgeleid. Wanneer er veel andere honden in de rondte rennen, komt hij misschien in de verleiding zich met hen te bemoeien.
- Een enthousiaste en geduldige trainer. Probeer je enthousiasme met je stem op je hond over te brengen. Moedig hem aan en prijs hem regelmatig. Word niet boos als iets niet meteen goed gaat. Met geduld gaat het zeker lukken.

De oefeningen:

Je laat je hond kennismaken met het apport.

Een hond die gewend is een stok of balletje te apporteren, zal eerst kennis moeten maken met een apporteerblok of dummy. Als je een van deze twee voorwerpen gaat gebruiken, laat je je hond er eerst even aan snuffelen. Om de nieuwsgierigheid van je hond aan te wakkeren, laat je het apport voor je op de grond vallen en pak je het snel op vóór je hond dat doet.

Je leert hem de commando's "pak" en "geef".

Houd vervolgens het apport voor zijn bek en geef het commando "pak". Gehoorzaamt je hond, dan prijs je hem uitbundig. Doet hij dit niet, dan open je met één hand zijn bek en doe je met je andere hand het apport erin. Druk zachtjes zijn bek dicht, terwijl je het commando "pak" herhaalt. Nadat je hem enthousiast geprezen hebt, zeg je "geef" en neem je het apport uit zijn bek. Beloon je hond met iets lekkers. Herhaal deze oefening een aantal malen, totdat je hond uit zichzelf pakt en geeft. Lukt het niet meteen, probeer het dan een andere keer weer.

Je leert je hond het apport vast te houden en op commando te geven.

Geef het commando "pak" om je hond het apport in zijn bek te laten nemen. Tel vervolgens tot vijf en geef dan het commando "geef". Gehoorzaamt je hond, dan prijs je hem uitbundig en beloon je hem met iets lekkers. Pas als deze oefening goed gaat, kun je met de volgende beginnen.

Je leert je hond te lopen met het apport.

Je kunt het apport weggooien en hopen dat je hond erheen rent, het oppakt en bij je brengt. Beter is echter om eerst met een tweede persoon te oefenen. Laat deze persoon de hond en het apport bij zich houden. De afstand tussen jullie moet ongeveer vijf meter zijn. De tweede persoon houdt het apport ongeveer een halve meter voor de bek van de hond. Als jij het commando "pak" geeft, is het de bedoeling dat de hond het apport pakt en naar jou toe loopt. Hij laat het pas los als jij "geef" zegt. Daarna prijs je hem enthousiast en beloon je hem met een hondensnoepje of iets anders kleins dat hij lekker vindt. Herhaal dit een aantal malen. Heeft je hond deze oefening goed onder de knie? Dan kan de tweede persoon het apport nu voor de hond op de grond leggen in plaats van het voor zijn bek te houden. Vergroot de afstand tussen jou en de tweede persoon een aantal meter en herhaal dezelfde oefening.

Je leert je hond het apport bij je te brengen.

Deze oefening doe je weer alleen met je hond. Leg het apport een halve meter voor de hond op de grond. Hij moet nog even geduld hebben voor hij het mag pakken. Loop zelf een flink aantal passen achteruit. Geef hem dan het commando "pak". Je hond moet met het apport in zijn bek naar je toe komen. Laat hem als hij bij je is een aantal seconden het apport in zijn bek houden en zeg dan "geef". Prijs en beloon hem als hij het aan je geeft.

Je leert je hond het apport te halen en bij je te brengen.

Gooi nu het apport een eindje weg, terwijl je tegelijkertijd het commando "pak" geeft. Pakt je hond het apport en komt hij bij je terug, dan prijs je hem enthousiast. Geeft hij bij het commando "geef" het apport aan je terug? Beloon hem weer met iets lekkers.

Het leren apporteren lijkt eenvoudig, maar er kan natuurlijk van alles misgaan, zoals:

- **Je hond pakt het apport, maar blijft er mee rondrennen.**

Geef direct nadat hij het apport heeft opgepakt het commando "hier". Dit commando moet hij natuurlijk wel goed beheersen, anders zul je het eerst met hem moeten oefenen. Als hij bij je komt met het apport, prijs je hem uitbundig en geef je hem iets lekkers.

- **Je hond pakt het apport, loopt ermee naar je toe, maar rent er vervolgens mee weg.**

Wat je in ieder geval niet moet doen is nu achter je hond aan rennen om het apport te pakken. Dit zou betekenen dat hij de leiding neemt van het spelletje en jij de controle verliest. Probeer hem te verleiden met iets lekkers, zodra hij even stopt met rennen. Met een beetje geluk komt hij met het apport naar je toe. Zo niet, dan kun je het best de hulp van een tweede persoon inschakelen. Deze persoon rent dan naar het apport dat de hond laat liggen. De hond ziet hem of haar als concurrent en zal het apport waarschijnlijk snel oppakken en naar je toe komen. Prijs en beloon je hond als hij het apport inderdaad bij je brengt.

- **Je hond houdt het apport in zijn bek en wil het niet afgeven.**

Trek nooit het apport zo maar uit de bek van de hond. Hij moet leren het los te laten bij het commando "geef". Laat je hond iets zien wat hij liever heeft, zoals een lekker trainingssnoepje of hondenkoekje. Wedden dat hij het apport meteen loslaat?

Train niet te lang met je hond. Een half uurtje per keer is echt genoeg, anders bestaat de kans dat hij zijn aandacht en gretigheid verliest. Bouw de training op en oefen niet te veel stappen in één keer. Je hond moet elke stap goed beheersen, voordat je aan de volgende begint. Vind je het leuker om samen met anderen je hond te leren apporteren of heb je wat ondersteuning nodig van een professioneel hondentrainer? Volg dan een apporteerworkshop of –cursus bij een hondenschool. Deze worden overal in Nederland georganiseerd.

Hebben je hond en jij de smaak van het apporteren te pakken? De Federatie Hondensport Nederland (FHN) organiseert diplomadagen en werkproeven. Op de diplomadagen kunnen honden een A-, B- of C- diploma apporteren behalen. In de klasse waar het diploma is behaald, kunnen hond en baas ook meedoen aan werkproeven, waarbij een certificaat kan worden verkregen. Op de website www.fhn.nl vind je informatie over deze evenementen.

Zwemmen met je labrador

De labrador is oorspronkelijk gefokt voor werk in het water. Het zal je dan ook niet verbazen dat de labrador een uitstekende zwemmer is. Het maakt hem niet uit of het water ijskoud is, want zijn dikke waterafstotende vacht beschermt hem ertegen. Wanneer je van plan bent je labrador te laten zwemmen, is het aan te raden schoon zwemwater op te zoeken. Het hoeft geen zwembad te zijn, maar als het water ongeschikt is voor de mens om er in te zwemmen omdat het bijvoorbeeld besmet is met blauwalg, dan kan een hond er ook heel erg ziek van worden.

Moedig je labrador uitbundig aan als hij het water ingaat. Gooi eerst een balletje dichtbij in het water, zodat hij nog vaste grond onder de voeten voelt. Als hij het balletje bij je terugbrengt, kun je het steeds een stukje verder weg gooien. Beloon je labrador ook, wanneer hij het balletje niet terugbrengt, maar wel zwemt. Je wilt tenslotte dat hij leert zwemmen.

Natuurlijk kun je ook samen met je labrador het water ingaan. Het is een geweldige ervaring om samen met hem te zwemmen. Let wel op dat je hond je niet per ongeluk onder water duwt. Sommige honden kunnen namelijk een beetje klunzig zijn.

ACTIEPLAN

- Zoek een rustig veldje om je hond te leren apporteren.
- Neem een apport mee: dit kan een balletje of een stok zijn, maar ook een speciaal apporteerblok of een dummy.
- Stop iets in je zak, waarmee je je hond kunt belonen, bijvoorbeeld speciale trainingssnoepjes of –koekjes.
- Spoor je hond enthousiast aan.
- Word nooit boos als iets niet meteen lukt, verlies niet je geduld, train niet te lang achtereen.
- Prijs je hond uitbundig en beloon hem met iets lekkers als hij doet wat jij hem opdraagt.
- Labradors houden erg van water. Je doet hem er een groot plezier mee als je met hem gaat zwemmen.

VOEDING

Een gezonde labrador heeft een glanzende vacht, een paar heldere, levendige ogen en een krachtige, energieke uitstraling. Zijn gezondheid is afhankelijk van veel dingen, zoals erfelijkheid en algehele verzorging. Goede voeding is echter ook van essentieel belang. Veel honden zullen genoeg nemen met hondenvoer van mindere kwaliteit en tevreden hun bak leegeten. Toch zal slechte voeding uiteindelijk invloed hebben op de gezondheid van een hond. Hij kan last krijgen van zijn huid, zijn vacht kan dof of dunner worden en zijn immuunsysteem kan verzwakken, waardoor hij vaker ziek wordt. Het is zelfs mogelijk dat een hond door slechte voeding gedragsproblemen krijgt. Als eigenaar ben je verantwoordelijk voor de gezondheid van je hond. Wees daarom kritisch bij het kiezen van zijn voeding.

Het is niet precies te zeggen hoeveel voeding je labrador per dag precies nodig heeft. De ene hond heeft een snellere stofwisseling en/of een actievere levensstijl dan de andere. Een labrador heeft van nature een stevige lichaamsbouw en staat erom bekend dat hij een goede eter is. Op de verpakking van hondenvoer staat precies aangegeven hoeveel jouw hond per dag nodig heeft. Bij de betere merken hondenvoer krijg je een maatbeker cadeau. De aangegeven porties zijn echter vaak aan de ruime kant. Houd daarom goed in de gaten of je labrador niet te dik wordt, want hij heeft daar wel de neiging toe. Je moet van de boven- en zijkant een taille kunnen zien en hoewel hij best wat vlees op de ribben mag hebben, moet je zijn ribben nog kunnen voelen. Is dit niet het geval en lijkt je labrador weinig energie te hebben, dan is hij mogelijk te dik.

Het is niet verstandig de voerbak van je hond te vullen en hem te laten eten wanneer hij daar zin in heeft. Als de hond zijn bak niet direct leeget, betekent dit dat hij (nog) geen honger heeft en kun je zijn bak beter weghalen. De kwaliteit van het voer gaat namelijk snel achteruit als je het laat staan. Bovendien kan het voer op die manier ongedierte aantrekken. Vergeet niet zowel de etensbak als de drinkbak regelmatig goed af te wassen. Zo geef je ziekmakende bacteriën geen kans.

Wanneer en hoe vaak voer je je hond? Over het algemeen wordt aangeraden pups twee tot drie keer per dag eten te geven. Een volwassen hond kan toe met een of twee keer per dag. Je kunt je hond bijvoorbeeld eten geven 's morgens nadat je ontbeten hebt en 's avonds na het avondeten. Geef je hond niets wat van je eigen bord afkomstig is. Op die manier leer je hem bedelen en dit kan heel vervelend zijn. Bovendien is ons voedsel vaak te gekruid en te zout voor een hond, waardoor zijn ingewanden van streek kunnen raken. Voer je hond ook geen restjes als je staat te koken. Je labrador zal al snel groot genoeg zijn om bij het aanrecht te kunnen en er eten van af te stelen!

Bij een pup die op vaste tijden eten krijgt, is het makkelijker een patroon te ontdekken in zijn stoelgang. Een pup doet namelijk zijn behoefte nadat hij gegeten heeft. Als een pup de hele dag door de gelegenheid krijgt kleine beetjes te eten, kun je moeilijker inschatten wanneer je het best met hem naar buiten kunt gaan. Geef je pup nadat hij gegeten heeft wel even rust, zodat zijn voedsel kan verteren.

De voeding die je je hond voorzet, moet een aantal bestanddelen bevatten die hem gezond houden. Deze bestanddelen zijn:

- **Eiwitten:** De hond is in staat om eiwitten uit verschillende soorten voeding te verteren. Dierlijke eiwitten (zoals in vlees) zijn voor een hond het best verteerbaar. Voorbeelden van andere voedingssoorten waarin zich eiwitten bevinden zijn granen, zuivelproducten en peulvruchten. Je hond heeft eiwitten nodig voor een goed werkend immuunsysteem, de opbouw van cellen en (spier)weefsel, en de groei. De meningen lopen uiteen over hoeveel eiwit een hond per dag nodig heeft, maar je hoeft je geen zorgen te maken als hij wat meer krijgt dan noodzakelijk. Een teveel aan eiwitten heeft geen schadelijke gevolgen voor zijn gezondheid. Belangrijker dan de hoeveelheid is de kwaliteit van de eiwitten. De kwaliteit van eiwitten is hoger naarmate de hond beter in staat is deze te verteren. Een hond heeft, vergeleken met een mens, een vrij kort spijsverteringskanaal en heeft daarom behoefte aan goed verteerbare voeding.
- **Koolhydraten:** Een hond heeft koolhydraten nodig voor de opbouw van cellen. Ook zorgen koolhydraten voor een goede werking van de darm en vormen zij een energiebron voor de hond. Koolhydraten bevinden zich enkel en alleen in plantaardig materiaal en komen voor in de vorm van zetmeel en suikers. Honden beschikken niet over verterings-enzymen die alle soorten granen voldoende kunnen afbreken. Een geschiktere bron van koolhydraten vormen daarom bepaalde soorten groenten (zoals worteltjes) en fruit (appel en banaan).
- **Vetten:** In het lichaam vervullen vetten vele functies, maar de belangrijkste is toch wel het leveren van energie. Vetten zorgen er ook voor dat bepaalde soorten vitamines door het lichaam worden opgenomen en helpen bij het gezond houden van de huid en de vacht. Vetten komen vooral voor in vlees en zuivelproducten.
- **Vitamines:** Er zijn twee soorten vitamines: wateroplosbare vitamines (vitamine B en C) en wateronoplosbare vitamines (vitamine A, D, E en K). Deze vitamines kunnen zowel in plantaardige als dierlijke producten voorkomen. De wateroplosbare vitamines worden door het lichaam van de hond tijdens de vertering met behulp van water opgenomen. Een hond heeft beide vitamines (B én C) nodig om gezond te blijven, maar zijn lichaam maakt zelf al een bepaalde hoeveelheid vitamine C aan. Een overschot aan deze vitamines is niet schadelijk, hoewel te veel vitamine C diarree kan veroorzaken. Krijgt een hond te veel wateroplosbare vitamines binnen, dan raakt hij deze via de urine of ontlasting weer kwijt. Het vet in hondenvoer en vlees helpt bij de opname van wateronoplosbare vitamines. Ook deze vitamines zijn belangrijk voor zijn gezondheid. Als je hond meer wateronoplosbare vitamines binnen krijgt dan zijn lichaam nodig heeft, worden deze opgeslagen in het lichaamsvet. Een overschot aan deze vitamines kan leiden tot gezondheidsklachten of zelfs vergiftiging. Het is daarom niet aan te raden ze zelf aan hondenvoeding toe te voegen, tenzij je dierenarts dit voorschrijft. Uitgebalanceerd hondenvoer zal voldoende bevatten van beide soorten vitamines.
- **Mineralen en sporenelementen:** Net als vitamines zijn mineralen onmisbaar voor de gezondheid van je hond. Voorbeelden van mineralen zijn calcium en fosfor (beide belangrijk voor de opbouw van het skelet), ijzer (belangrijk voor het zuurstoftransport in het bloed) en zink (belangrijk voor de groei en de gezondheid van de huid). Mineralen en sporenelementen zijn voldoende aanwezig in uitgebalanceerd hondenvoer.

Het spreekt vanzelf dat je hond voldoende vers drinkwater nodig heeft. Water is van essentieel belang om het lichaam van je hond goed te laten functioneren. Water speelt bijvoorbeeld een grote rol bij de productie van energie, bij het transport van voedingsstoffen en bij het uitscheiden van afvalstoffen.

Vroeger, toen de labrador nog dienst deed als werkhond, scharrelde hij zelf zijn kostje bij elkaar of at hij mee met de pot. Sinds de uitvinding van het hondenvoer is de kwaliteit ervan steeds verder ontwikkeld en verbeterd. Als hondenbezitter heb je tegenwoordig de keuze uit een enorm aanbod aan merken en soorten hondenvoer.

Hieronder volgt een overzicht van wat er zoal te koop is aan soorten hondenvoer:

- **Blikvoer:** hondenvoer dat in blikken of kuipjes verkrijgbaar is, bevat vaak veel vocht en weinig vlees. Honden vinden het meestal lekker, maar hebben er meer van nodig om aan hun dagelijkse energiebehoefte te voldoen. De kwaliteit van blikvoer verschilt en het is daarom aan te raden een soort blikvoer te kiezen met een laag waterpercentage en een zo hoog mogelijke voedingswaarde. Een nadeel van blikvoer is dat honden er minder hard op hoeven te kauwen, waardoor tandplak en tandvleesproblemen kunnen ontstaan.
- **Diner:** dit voer bestaat uit brokken, granen en gedroogde groente. Er moet warm water aan worden toegevoegd, voordat de hond het kan eten. In gedroogde vorm is diner licht van gewicht en dus lang houdbaar. Geef het echter nooit in gedroogde vorm aan je hond. Zonder de toevoeging van warm water absorbeert diner al het vocht dat in de maag aanwezig is en dit kan ernstige gevolgen hebben voor een hond.

- **Halfnatte brokken:** dit zijn brokken die wel wat vocht bevatten, maar droog genoeg zijn om in een zak te worden verpakt. Door het vochtgehalte zijn ze wat gevoeliger voor bederf dan droge brokken. Je kunt deze brokjes niet alleen als voer, maar ook als trainingsbrokjes gebruiken. Omdat deze brokken relatief zacht zijn en je hond er niet lang op hoeft te kauwen is de kans op tandplak iets groter dan bij harde brokken.
- **Geperste brokken:** Dit soort brokken wordt bij een relatief lage temperatuur (ca. 75°C) geperst, waardoor de grondstoffen optimaal tot hun recht komen en alle voedingsstoffen behouden blijven. Geperste brokken zijn harde brokken, bevatten natuurlijke anti-oxidanten en zijn licht verteerbaar. Ze bevatten geen geur-, kleur- en smaakstoffen.
- **Geëxpandeerde brokken:** Het verschil met geperste brokken is dat geëxpandeerde brokken worden geproduceerd bij een hogere temperatuur (boven de 100°C). Hierdoor zijn geëxpandeerde brokken, als je ze tenminste droog bewaart, minder gevoelig voor bederf en daarom lang houdbaar. Geëxpandeerde brokken zijn in verschillende kwaliteiten verkrijgbaar.
- **Kompleet vers voer (KKV):** Dit hondenvoer bestaat uit kant-en-klaar rauw vers vlees dat ingevroren wordt verkocht in bakjes of in de vorm van worstjes. Je kunt dit vlees rauw, maar goed ontdooid aan de hond geven. Vers vlees bevat veel natuurlijke probiotica omdat het niet verhit is. Probiotica zijn micro-organismen (meestal bacteriën) die van nature in de darm voorkomen. Ze zorgen voor een gezonde darmflora en dragen daardoor bij aan een goede gezondheid van de hond.

Naast verschillende soorten hondenvoer, bestaat er nog speciaal voer voor kleine, middelgrote en grote rassen, voor puppies en voor volwassen honden. Verder is er voer te koop dat speciaal is aangepast aan de behoeften van verschillende rassen, waaronder de labrador retriever. Het voer heeft onder andere een laag vetgehalte en een ingrediënt dat een verzadigd gevoel veroorzaakt, zodat de labrador, die nu eenmaal graag eet, zijn ideale gewicht kan behouden. Daarnaast is er voer verkrijgbaar voor drachtige en zogende teven en hun pups, en dieetvoer voor honden met bepaalde gezondheidsklachten, zoals diabetes, voedselovergevoeligheid en/of maagdarmklachten.

Met zo veel verschillende soorten hondenvoer lijkt het moeilijk een goede en verantwoorde keuze te maken. De producenten beweren allemaal dat hun merk hondenvoer de beste ingrediënten bevat om een hond gezond te laten opgroeien en gezond te houden. Voedingsdeskundigen en fokkers verschillen eveneens van mening over wat je een hond het beste kan voorzetten. Sommigen zijn er van overtuigd dat een hond slechts vers vlees (KVV) nodig heeft. Bij de productie van hondenbrokken, en dan vooral bij de geëxpandeerde brokken, zouden te veel essentiële voedingsstoffen verloren gaan. Bovendien zou het zetmeel uit granen, dat zowel in harde als zachte hondenbrokken voorkomt, tandplak en, op den duur, een slecht gebit en soms zelfs huid- en darmproblemen veroorzaken. Anderen beweren dat hondenbrokken van goede kwaliteit alle stoffen bevatten die een hond nodig heeft, ondanks dat de voedingsstoffen verhit worden. Een hond zou niet alle voedingsstoffen binnenkrijgen die hij nodig heeft als zijn menu alleen uit vers vlees bestaat. In vers vlees zit te weinig calcium, terwijl puppies dit mineraal juist nodig hebben voor de groei van hun skelet. Een uitgebalanceerd hondenvoer heeft een door deskundigen uitgekiende samenstelling.

Over één ding zijn deskundigen het echter wél eens: hoe slechter de kwaliteit van de grondstoffen van het hondenvoer, des te minder goed is de verteerbaarheid ervan. De onverteerde grondstoffen raakt de hond kwijt via zijn ontlasting, dus hoe slechter de kwaliteit van het voer, des te meer ontlasting hij produceert. Over het algemeen geldt ook: hoe goedkoper het hondenvoer, des te minder vlees het bevat.

Aangezien alle honden verschillend zijn, is het niet precies te zeggen welk soort voer of welk merk voor jouw hond de beste keuze is. De ene hond doet het zijn hele leven prima op een bepaald merk brokken, de andere krijgt er gezondheidsklachten van. Vraag de fokker van jouw hond wat zijn of haar ervaringen zijn met hondenvoer of laat je voorlichten in een dierenspeciaalzaak. Het is raadzaam je dierenarts om advies te vragen, als je vermoedt dat de gezondheidsklachten van je hond verband houden met zijn voeding. Over het algemeen houden honden, net als mensen, van afwisseling. Daarom zou je kunnen variëren, bijvoorbeeld met brokken en een versvleesproduct voor honden. Geef je hond nooit rauw of slecht gegaard varkens- of kippenvlees. Dit kan bacteriën bevatten die niet alleen mensen, maar ook honden ziek maken.

Uiteraard wil je je hond af en toe eens verwennen met iets lekkers. Geef hem dan geen botten van geslachte dieren, want deze kunnen versplinteren en schade aanrichten in zijn darmkanaal. Dierenspeciaalzaken hebben een groot assortiment aan allerlei traktaties voor de hond. Honden zijn gek op gedroogd, gerookt en gepoft slachtafval, zoals varkensoren, varkensneuzen, pensstaafjes, runderpezen en kauwhoeven. Ook kauwkluiven van buffel- of koeienhuid zijn voor honden niet te versmaden. Deze kluiven zijn in allerlei vormen verkrijgbaar, van de vorm van een echte kluif tot gedraaide staafjes en schoentjes. Niet alleen leuk om mee te variëren, maar ook prima voor het gebit.

Geef je hond liever geen worst of kaas, en als je dat toch doet, wees er dan zeer matig mee. Worst en kaas bevatten namelijk veel te veel zout en vet voor een hond. Wat je een hond **nooit en te nimmer** mag geven is **chocola**! Chocola bevat de stof Theobromine, die bij honden vergiftigingsverschijnselen, zoals hartritmestoornissen en epileptische aanvallen kan veroorzaken en in ernstige gevallen zelfs tot de dood kan leiden. Ook **druiven, krenten en rozijnen** zijn uit den boze. Een handjevol ervan kan bij je hond een ernstige vorm van nierfalen veroorzaken. Men heeft nog niet kunnen ontdekken welke stof in druiven, krenten en rozijnen daarvoor verantwoordelijk is.

ACTIEPLAN:

- Oriënteer je op de verschillende soorten en merken hondenvoer die er in de handel zijn.
- Bedenk hierbij dat de goedkoopste soorten niet de beste zijn.
- Vraag de fokker, dierenspecialist en/of de dierenarts indien nodig om advies.
- Verwen je hond af en toe met een verantwoord tussendoortje.
- Houd chocola, druiven, krenten en rozijnen te allen tijde buiten bereik van je hond!

UITERLIJKE VERZORGING

De labrador is een robuuste hond met een stoer uiterlijk. Je zou denken dat hij weinig uiterlijke verzorging nodig heeft. Toch is dit niet helemaal waar. Natuurlijk zijn er langharige honden waarvan de vacht veel meer onderhoud vergt, maar de vacht van de labrador verdient ook de nodige aandacht. De labrador heeft een dubbele vacht: een ondervacht met kort, donzig haar en een bovenvacht met langer en ruiger haar. Labradors verharen het hele jaar door, maar vooral in het voorjaar en de herfst. Daarom is het aan te raden een labrador regelmatig te borstelen. Ook dient zijn vacht regelmatig gecontroleerd te worden op parasieten, zoals vlooiën en teken. En als je wilt dat je hond er goed verzorgd en gezond blijft uitzien, zul je ook aandacht moeten besteden aan zijn ogen, oren, tanden en nagels.

Vachtverzorging

Geef je labrador een à twee keer per week een goede borstelbeurt. Dit scheelt enorm veel losse haren in huis. In de verharingsperiodes lente en herfst is het zelfs aan te raden vaker te borstelen. Zo help je hem sneller door de verharingsperiode heen. Borstelen is niet alleen goed om dode haren kwijt te raken, het zorgt ook voor een gezonde, glanzende vacht doordat de talgklieren worden gestimuleerd. Wen je pup al op jonge leeftijd aan een regelmatige borstelbeurt. Hij zal het zeker gaan waarderen.

Er zijn verschillende soorten borstels in de handel: borstels die geheel van rubber zijn gemaakt en borstels met natuurhaar of metaal. Met een metalen borstel verwijder je dood haar het makkelijkst. Ga daarmee echter voorzichtig te werk en pas op dat je de huid van de hond niet beschadigt. Borstel een hond altijd met de haarrichting mee, dus van kop naar staart. Vergeet ook de staart zelf niet! Een slickerborstel is heel geschikt om de dode haren uit de ondervacht te verwijderen. Het is een borstel met metalen pinnetjes die aan het eind iets gebogen zijn. Voor het verwijderen van dode haren uit de bovenvacht is een shedder zeer geschikt. Een shedder ziet eruit als een flexibele, gebogen zaag, waarvan de beide uiteinden in een handvat zijn vastgemaakt.

Wassen/baden

De labrador is een ras dat oorspronkelijk is gefokt om goed tegen (koud) water te kunnen. Zijn glanzende, iets vettige vacht is waterafstotend en zorgt ervoor dat de hond geen kou kan vatten. Als het vet in de vacht van de labrador zich echter vermengt met vuil, kan hij een echte “hondenlucht” krijgen. Toch is het niet goed je hond vaak in bad te doen. Door te wassen met shampoo verwijder je keer op keer het beschermende vetlaagje van zijn vacht. Gebruik in ieder geval speciale hondenshampoo en was je hond pas als het echt nodig is. Spoel de shampoo goed uit om huidirritatie te voorkomen. Je hond mag pas weer naar buiten als hij goed droog is.

Uitwendige parasieten

Vlooien

Als je je hond een borstelbeurt geeft, controleer dan meteen of hij vlooien heeft. Vlooien zijn parasieten die zich voeden met het bloed van de hond. Ze zijn donkerbruin-zwart van kleur en de volwassen exemplaren zijn ongeveer zo groot als een speldenknop. Vlooien zijn heel goed in staat van het ene dier naar het andere te springen. Er zijn twee soorten vlooien: de hondenvlo en de kattenvlo. Vreemd genoeg komt de kattenvlo bij honden het vaakst voor.

De vlooien die in de vacht van een hond leven, zijn volwassen vlooien. Vlooien leggen weliswaar hun eitjes in de vacht van een hond, maar deze rollen uiteindelijk uit de vacht om vervolgens in de hondenmand en in kieren, naden en tapijten in je huis terecht te komen. Na een paar dagen komen er larven uit de eitjes, die zich na een aantal weken verpoppen. De cyclus is rond na ongeveer zes weken, wanneer de volwassen vlooien uit de poppen komen. Dan zijn ze er klaar voor om je hond te bespringen en hem een hoop jeuk en irritatie te bezorgen.

Wanneer een vlo een hond heeft gebeten om bloed op te zuigen, laat hij een beetje speeksel achter op de huid. Dit speeksel veroorzaakt de jeuk en irritatie, waardoor de hond zich gaat krabben. Sommige honden kunnen zelfs een vlooiënallergie ontwikkelen. Als een hond vaak wordt gebeten door vlooien, kan er een allergie ontstaan. Er wordt er een bepaalde grens overschreden: bij nieuwe beten worden ook de oude weer geactiveerd. Dit veroorzaakt nog meer jeuk en de hond zal nog harder gaan krabben, soms zelfs tot bloedens toe. Vlooien kunnen ook eitjes van de lintworm bij zich dragen. Een hond die zo'n vlo per ongeluk opeet, kan besmet worden met lintwormen.

Het is dus van groot belang vlooien te voorkomen. Niet alleen bij de hond zelf, maar ook in huis. Begin er al mee zodra je de hond in huis haalt, ook al is hij nog een pup. Er is een groot assortiment aan vlooiënbestrijdingsmiddelen in de handel, zoals druppeltjes voor in het nekhaar, sprays en bandjes. Laat je adviseren door de dierenarts of de dierenpeciaalzaak. De meeste antivlooiënmiddelen zijn ook veilig voor je pup. Kies bij voorkeur een middel dat zowel de vlooien als de eitjes op de hond doodt.

Teken

Wanneer je je hond controleert op de aanwezigheid van vlooien, kun je meteen kijken of hij misschien een teek heeft. Een teek is een spinachtige parasiet, meestal donker van kleur, die zich ophoudt in struiken en op grassen, vooral in bosachtige gebieden. Het is beslist aan te raden om na een boswandeling je hond aan een grondige tekeninspectie te onderwerpen. De grootte van een teek kan variëren van een millimeter tot een centimeter. De grootste exemplaren zijn de volwassen teken die zich hebben volgezogen met bloed uit de huid. Teken kunnen overal op het lichaam van de hond voorkomen, maar nestelen zich bij voorkeur achter de oren, in de oksels of rond de geslachtsorganen. Teken veroorzaken meestal weinig jeuk en de hond zal zich niet snel krabben. Hij zal eerder gaan likken of bijten aan een teek die zich in zijn huid heeft vastgezogen.

Het gevaarlijke van teken is dat ze de hond kunnen besmetten met een aantal ernstige ziektes. Overigens dragen niet alle teken ziektes bij zich, maar het aantal besmette teken is de laatste jaren wel flink toegenomen. Dat teken die besmet zijn met de *Borrelia*-bacterie de ziekte van Lyme kunnen overbrengen op zowel mensen als honden is over het algemeen bekend. De laatste jaren zijn er echter teken opgedoken die voorheen slechts in de landen rond de Middellandse Zee voorkwamen. Deze teken brengen ehrlichiose over, een ernstige ziekte die bloedingen, koorts, gewichtsverlies en apathie met zich meebrengt, en babesiose, een ziekte die koorts, bloedarmoede, donkerbruine urine en nierfalen veroorzaakt en zelfs tot de dood kan leiden.

Veel antivlooiënmiddelen, zoals druppels voor in de nek, werken ook tegen teken. De werkzaamheid tegen teken is echter vaak minder lang dan tegen vlooien. Lees daarom de gebruiksaanwijzing op de verpakking en noteer de datum waarop je de hond het laatst een antivlooiën- en tekenmiddel hebt toegediend. Het best is een middel dat niet alleen teken afschrikt, maar ook doodt.

Mocht je toch een teek tegenkomen bij je hond, verwijder deze dan voorzichtig met een tekenpincet. Dit moet eigenlijk binnen 24 uur nadat de teek zich heeft vastgebeten, omdat er dan nog geen ziekteverwekkers worden overgebracht. Het moment van vastbijten is echter vaak moeilijk te bepalen. Pak de teek met het pincet zo dicht mogelijk bij de huid beet en trek hem er met een draaiende beweging uit, linksom of rechtsom maakt niet uit. Let er goed op of je ook de kop van de teek hebt verwijderd. Blijft de kop toch vastzitten, dan zal deze uit de huid moeten zweren. Gebruik vooral geen alcohol om de teek te verdoven als hij nog in de huid zit. De kans bestaat namelijk dat de teek zijn maaginhoud loost in de huid van de hond, waardoor ziektes alsnog kunnen worden overgebracht. Verwijder de teek nooit met je vingers of nagels. Je kunt jezelf namelijk besmetten met de ziekteverwekkers die afkomstig zijn uit de teek. Ontsmet het pincet na afloop goed met alcohol. Houd goed in de gaten of je hond niet alsnog ziekteverschijnselen krijgt.

Oren

De oren van de labrador zijn als het ware naar beneden omgevouwen. Dit betekent dat de oren als ze nat worden, nat kunnen blijven, omdat ze niet goed kunnen drogen aan de binnenkant. Oorsmeer, bacteriën en vuil kunnen zich in het oor ophopen en infecties veroorzaken. Controleer daarom bij een borstelbeurt ook de oren van je labrador. Als het nodig is om de oren schoon te maken, gebruik dan een schoon doekje met water of een beetje babyolie. Ga nooit met wattips aan de slag: de kans is groot dat je daarmee te diep in het oor komt en het vuil juist verder het oor in duwt, waardoor oorontsteking kan ontstaan.

Schudt je hond vaak met zijn kop, heeft hij veel oorsmeer, krabt hij aan zijn oren en ruiken zijn oren vies? Dan heeft hij mogelijk last van oorontsteking of oormijt. Oormijt is een microscopisch kleine parasiet die leeft van huidschilfers en oorsmeer. Een infectie met oormijt kan heel veel jeuk en irritatie bij de hond veroorzaken. Wanneer je vermoedt dat je hond wel eens oorontsteking of oormijt zou kunnen hebben, ga dan naar de dierenarts. Een infectie met oormijt gaat niet vanzelf over en moet behandeld worden.

Ogen

Vuil in de ooghoeken van je hond kun je eenvoudig verwijderen met je duim of een tissue. Meestal zijn het klontjes opgedroogd traanvocht met wat vuil en soms een haartje. Als de ogen echter rood en geïrriteerd zijn en er een pusachtige afscheiding in de ooghoek zit, wijst dit op een ontsteking. Bij de dierenarts zijn druppels verkrijgbaar, waarmee de ontsteking snel geneest.

Nagels

Als de nagels van de hond te lang worden kunnen ze scheuren of breken. In het ergste geval kunnen te lange nagels leiden tot vervorming van de voet. Controleer daarom regelmatig de lengte van de nagels van je hond. Bij honden die regelmatig op harde oppervlaktes, zoals trottoirtegels lopen, slijten de nagels doorgaans vanzelf af.

Zijn de nagels te lang, dan zul je ze moeten knippen of vijlen. Veel mensen vinden het knippen van de nagels van hun hond een griezelig klusje en over het algemeen vinden honden het ook geen pretje om hun nagels te laten knippen. Dat is niet zo vreemd: er zit leven in de nagel en als je daarin knipt, doet dat vreselijk pijn en bloedt het als een rund. Wanneer je hond dit eenmaal een keer overkomen is, zul je hem moeilijk te pakken kunnen krijgen voor een knipbeurt, als hij je met de nageltang aan ziet komen. Durf je echt geen nagels te knippen of krijg je het niet meer voor elkaar bij je hond? Laat het dan aan de dierenarts of een hondentrimmer over.

Mocht je de nagels van je hond zelf willen knippen, dan kun je daar bij de dierenspeciaalzaak een speciale nageltang voor kopen. Zorg dat je bij het knippen goed licht hebt en blijf rustig. Een hond voelt namelijk precies aan wanneer jij zenuwachtig bent en dan wordt hij het ook. Bij lichte nagels kun je het leven zien. Het schijnt roze door de nagel heen. Knip de nagel een paar millimeter boven het leven af. Sommige labradors hebben zwarte nagels. Hierbij is het knippen wat lastiger. Je kunt het leven iets beter zichtbaar maken door de nagel nat te maken. Het roze kleurtje van het leven schijnt dan een beetje door de nagel heen.

Gebit

Honden hebben van nature een sterk gebit, dat ze gebruiken om hun eten mee te kauwen en zich mee te verdedigen. Het is dus belangrijk dat het gebit van je hond gezond blijft en daar kun je zeker bij helpen. Honden kunnen, net als mensen, last hebben van tandplak, tandsteen en tandvleesontstekingen. Tandsteen herken je bij een hond aan de bruine en gele plekken aan de zijkant van de tanden en kiezen. Bij een slecht gebit kan hij ook last krijgen van een slechte adem.

Om een slecht gebit en een slechte adem te voorkomen, kun je een hond al van pup af aan laten wennen aan een gebitscontrole. Je kunt het gebit schoonmaken met een speciale hondentandenborstel (zonder tandpasta!) of met een om je vinger gewikkeld verbandgaasje. Het gebit van je hond blijft ook schoon door hem te laten kauwen. Het geven van harde brokjes alleen is niet voldoende, omdat hij deze vaak zonder veel te kauwen naar binnen schrokt. Er zijn speciale kluiven en kauw-speeltjes te koop die het tandvlees masseren en de kiezen goed schoonmaken.

ACTIEPLAN

- Geef je hond twee keer per week een goede borstelbeurt en doe dat nog vaker als je hond in de rui is.
- Probeer vlooiën te voorkomen door je hond van pup af aan regelmatig met een antivlooiënmiddel te behandelen.
- Controleer je hond geregeld op teken, vooral na een boswandeling.
- Houd de oren en ogen van je hond goed schoon.
- Houd de lengte van de nagels van je hond in de gaten. Zijn ze te lang, knip ze dan voorzichtig of laat ze knippen als je het zelf niet durft.
- Zorg ervoor dat het gebit van je hond mooi blijft door het te poetsen en hem veel te laten kluiven.

GEZONDHEID

Het is onmogelijk om alles te vertellen over gezondheid en ziekten bij de hond, maar wat in dit hoofdstuk zeker niet ontbreekt, is informatie over een aantal rasspecifieke ziekten die bij de labrador voorkomen, zoals heupdysplasie, elleboogdysplasie en oogafwijkingen. In dit hoofdstuk zal tevens aandacht worden besteed aan de vaccinaties die je hond krijgt tegen een aantal ziekten, het bestrijden van inwendige parasieten, en castratie van de teef en de reu. Als je meer wilt weten over alles wat met gezondheid en ziekten bij je hond te maken heeft en/of over EHBO bij honden, is het aan te raden een medisch handboek voor honden aan te schaffen.

Heupdysplasie (HD)

Heupdysplasie is een aandoening die het vaakst wordt waargenomen bij grote hondenrassen en bij middelgrote, zoals de labrador. De rasvereniging is hiervan op de hoogte en probeert met regelgeving op fokgebied te voorkomen dat met potentiële ouderdieren wordt gefokt bij wie deze afwijking door middel van röntgenfoto's is vastgesteld. Een hond moet minimaal 12 maanden oud zijn om röntgenfoto's te kunnen laten maken.

De ontwikkelingsstoornis HD wordt veroorzaakt door erfelijke aanleg en externe factoren. Het heupgewricht van een pup kan in aanleg normaal zijn, maar na zijn geboorte vervormen. Het gewrichtskapsel wordt bij deze vervorming slapper en zwelt op. De heupkop en -kom ontwikkelen zich abnormaal, waarbij het gewrichtskraakbeen wordt aangetast en arthrose plaatsvindt. Het heupgewricht wordt instabiel, waardoor de hond meestal klachten krijgt. De leeftijd waarop de hond last krijgt varieert, evenals de verschijnselen die hij zal gaan vertonen. Voorbeelden van de symptomen van HD zijn: moeilijk opstaan en lopen, wisselende kreupelheid van een of beide achterbenen, niet graag of moeilijk gaan zitten en een verminderd uithoudingsvermogen. Heupdysplasie kan voor de hond heel pijnlijk zijn.

Erfelijkheid speelt een rol bij het ontwikkelen van HD, maar externe factoren zijn misschien nog wel belangrijker. Externe factoren kunnen de ontwikkeling van HD zowel in negatieve als in positieve zin beïnvloeden. De factoren die HD in de hand kunnen werken zijn:

- Te snelle groei door verkeerde voeding of te veel voeding.
- Voeding met een hoog vitamine- en mineralengehalte.
- Obesitas.
- Te veel en/of op een verkeerde manier bewegen.

Groeit de hond te snel, dan zal zijn de kracht van zijn bespiering geen gelijke tred houden met zijn grootte. Daarom zullen zijn spieren bij een lange wandeling zijn gewicht al gauw niet meer kunnen dragen. Als de hond te zwaar is, wordt er te veel druk uitgeoefend op de heupgewrichten, waardoor deze overbelast raken.

Om de kans op HD zo klein mogelijk te maken, zul je je pup in het eerste anderhalf jaar van zijn leven een beetje moeten ontzien. Maak in die periode meerdere keren per dag een beperkte wandeling met je hond. Een goede richtlijn hierbij is dat de wandeling zoveel minuten mag duren als de hond in weken oud is. Je mag daarbij best een balletje gooien en door de hond op laten halen, maar niet te ver en niet te vaak. Houd de bewegingen rechtlijnig, zodat je hond geen abrupte bewegingen hoeft te maken. Je hond mag best met andere honden spelen, mits hun grootte en kracht ongeveer overeenkomen, anders worden zijn nog kwetsbare gewrichten te zwaar belast. Laat hem geen trappen lopen of over hekken springen en zorg dat hij binnenshuis niet kan uitglijden. Als je een gladde vloer hebt in huis, kun je beter wat stukken tapijt neerleggen om het uitglijden van je hond te voorkomen.

Labradors zijn goede eters, maar geef je hond niet te veel, zodat hij te dik wordt en zijn gewrichten overbelast raken. Voeg nooit extra mineralen of vitamines toe aan zijn eten. Om HD te voorkomen kun je je hond een uitgebalanceerd merk hondenvoer geven. Een te grote hoeveelheid mineralen en vitamines werken namelijk stoornissen van het skelet in de hand.

Gelukkig wordt tegenwoordig zelden nog een euthanasieadvies gegeven bij ernstige HD. Honden met HD kunnen nu een (bijna) pijnloos leven leiden. Er zijn een aantal manieren om honden met HD te behandelen. Met medicatie, speciale voeding, gewichtsbeperking, de juiste beweging en eventueel chirurgie kan veel worden bereikt.

Elleboogdysplasie (ED)

Elleboogdysplasie is een aandoening aan de gewrichten in de voorhand, die minder vaak voorkomt dan HD. De labrador is zeer gevoelig voor deze kwaal, die zich meestal in het eerste jaar van zijn leven al openbaart. De ontwikkeling van ED wordt, net als HD, gedeeltelijk erfelijk bepaald en gedeeltelijk veroorzaakt door externe factoren als voeding, beweging en gewicht. Door ED

kan de hond mank gaan lopen of de voorpoot naar buiten draaien om de binnenkant van het gewricht te ontlasten. In ernstige gevallen kan het ellebooggewicht opzwellen. De aandoening kan worden vastgesteld door middel van röntgenfoto's vanaf een leeftijd van 12 maanden.

Net als bij HD kun je ED proberen te voorkomen door de externe factoren die deze afwijkingen mede veroorzaken te vermijden. Laat je hond dus niet te dik worden, geef hem uitgebalanceerd voer en laat hem met mate en op een verantwoorde manier bewegen.

De rasvereniging probeert ook bij ED met regelgeving op fokgebied te voorkomen dat met potentiële ouderdieren wordt gefokt bij wie deze afwijking door middel van röntgenfoto's is vastgesteld. Het maken van röntgenfoto's biedt echter geen garantie dat er zich bij een hond geen HD of ED zal ontwikkelen. Externe factoren spelen immers een grote rol. Er wordt dan ook door sommigen gepleit voor het doen van DNA-onderzoek bij potentiële ouderdieren. Men vindt dat dit het doel zou moeten zijn van rasverenigingen en internationale kennelclubs.

Oogaandoeningen

Jammer genoeg is de labrador ook gevoelig voor een aantal ernstige erfelijke oogaandoeningen, waaronder Progressieve Retina Atrofie (prcd-PRA), Cataract en Retinadysplasie (RD) (vaak in combinatie met Oculo Skeletale Dysplasie (RD/OSD)).

Bij **Progressieve Retina Atrofie (prcd-PRA)** lijdt de hond aan een degeneratie van het netvlies, die zelfs blindheid tot gevolg kan hebben. Prcd-PRA is de erfelijke oogziekte die bij labradors het vaakst voorkomt.

Bij **Cataract** vertroebelt het netvlies, waardoor vaak al op jonge leeftijd grauwe staar ontstaat. Deze oogziekte kan tot volledige blindheid leiden, maar het hoeft niet.

Bij **Retinadysplasie (RD)** zit het netvlies niet goed vast aan het onderliggende vaatvlies, waardoor er plooien in het netvlies ontstaan. Deze oogafwijking komt in verschillende gradaties voor. De zwaardere vormen zijn zeer zeldzaam, maar de mildere vormen worden steeds vaker vastgesteld. RD komt bij de labrador soms voor in combinatie met Oculo Skeletale Dysplasie (OSD), een verzamelnaam voor een aantal afwijkingen aan het skelet, zoals verkorte ledematen (dwerggroei).

Door middel van "oogspiegelen", een onderzoek van het netvlies, kunnen honden die lijden aan bovengenoemde oogziekten worden opgespoord. Dit onderzoek geeft slechts antwoord op de vraag of de hond op dat moment aan een oogziekte lijdt. Als de hond volgens het onderzoek geen oogafwijking heeft, wordt hij "klinisch vrij" verklaard. Met oogspiegelen kan echter niet worden vastgesteld of de hond drager is van een gen dat een van de oogziekten veroorzaakt.

De rasvereniging heeft een DNA-onderzoek naar oogafwijkingen (ook wel Optigen-test genoemd) nog niet in haar fokbeleid opgenomen. Indien je met je labrador wilt gaan fokken, kun je zo'n onderzoek laten uitvoeren. Om erfelijke oogziekten bij de labrador, die zelfs blindheid tot gevolg kunnen hebben, uit te bannen, wordt afgeraden te fokken met ouderdieren die drager zijn van het gen van oogziekten.

Entropion en ectropion zijn erfelijke afwijkingen van de stand van de oogleden. Deze afwijkingen komen vooral voor bij hondenrassen die ietwat uitgezakte oogleden hebben, waaronder ook de labrador. Bij entropion krult de buitenrand van het bovenste of onderste ooglid naar binnen, bij ectropion krult deze naar buiten. De oogharen komen door deze misvorming voortdurend in contact met het hoornvlies en kunnen irritatie en rode, tranende ogen veroorzaken, waar de hond heel veel ongemak van ondervindt. Entropion en ectropion kunnen met een operatieve ingreep gecorrigeerd worden.

Ook **allergieën** worden vaak bij de labrador waargenomen. Een allergie is een overdreven sterke reactie van het immuunsysteem op stoffen van buitenaf. Het immuunsysteem reageert normaal gesproken bij een eerste contact met vreemde stoffen met het aanmaken van afweerstoffen, zodat het lichaam bestand wordt tegen invloeden van buitenaf. Bij een volgend contact met de stof zou het lichaam de afweer ertegen paraat moeten hebben. Echter bij allergiepatiënten reageert het immuunsysteem paniekerig en abnormaal heftig. Hierdoor kan bijvoorbeeld de huid gaan irriteren en jeuken. Allergieën die bij de labrador voorkomen zijn:

- **Contactallergie:** deze treedt op als de hond met iets in contact komt waar hij niet tegen kan en daar huidproblemen van krijgt, zoals jeuk, rode bultjes en kaalheid. De allergie kan bijvoorbeeld worden veroorzaakt door een halsband, een speeltje of schoonmaakmiddelen.
- **Vlooiënallergie:** de jeuk bij vlooiënbeten wordt veroorzaakt door het speeksel dat de vlo in de huid van de hond spuit om het bloed onstolbaar te maken. De huid van sommige honden reageert zeer heftig op vlooiënbeten door bijvoorbeeld

beeld rood en kaal te worden. Soms ontstaan zelfs korsten op de huid.

- **Omgevingsallergie (atopie):** deze allergie wordt veroorzaakt door stoffen die in de lucht rondhangen en is vergelijkbaar met hooikoorts en huisstofmijtallergie bij de mens. Bij honden uit omgevingsallergie zich door middel van huidproblemen.
- **Voedselallergie:** bij deze allergie reageert de hond op een of meerdere stoffen in het voedsel. De huid van de hond kan gaan jeuken en er rood, kaal of korstig uitzien.

Wat opvalt bij allergieën bij de hond is dat deze allemaal een heftige reactie van de huid veroorzaken. Om de hond van zijn allergie te laten genezen, zul je de oorzaak van deze allergie moeten wegnemen, maar als je niet weet om welke allergie het gaat is dit soms makkelijker gezegd dan gedaan. Het is daarom raadzaam advies te vragen aan een dierenarts.

Patella luxatie is een afwijking aan de knieschijf, die gelukkig niet heel vaak voorkomt bij de labrador. De knieschijf schiet tijdens het lopen van zijn plaats, waarna de hond door zijn poot zakt en niet meer zijn volle gewicht op zijn poot zal durven zetten. Men neemt aan dat patella luxatie een erfelijk probleem is en daarom is het beter niet te fokken met honden bij wie patella luxatie is vastgesteld.

Vaccinaties moeten een hond beschermen tegen ziekmakende virussen en bacteriën. Door kunstmatig (niet actieve) ziekteverwekkers in te spuiten, gaat de hond anti-stoffen aanmaken tegen de echte ziekteverwekkers. Elke hond wordt als pup van ongeveer zes weken ingeënt tegen een aantal ziekten. Het is de fokker die voor de eerste vaccinaties zorgdraagt. Op de leeftijd van negen en twaalf weken moet de hond opnieuw worden ingeënt. Meestal woont hij dan al bij zijn nieuwe baasje. De hond krijgt een dierenpaspoort, waarin zijn vaccinaties worden bijgeschreven. Zo kun je zien welke vaccinaties je hond heeft gehad. Veel dierenartsen sturen een herinneringsoproep voor een jaarlijkse hervaccinatie, zodat de weerstand van de hond tegen een aantal ernstige ziekten op peil blijft.

Honden hoeven niet elk jaar tegen alle ziekten te worden ingeënt. Voor bepaalde vaccins is de werkingsduur drie jaar. Vaak wordt aangeraden tot de leeftijd van twee jaar jaarlijks de grote cocktail te geven die de hond op de leeftijd van twaalf weken voor het eerst krijgt. Vanaf de leeftijd van twee jaar raadt men aan om de drie jaar de grote cocktail te geven. In de tussentijdse jaren volstaat de vaccinatie tegen Leptospirose. Samen met de dierenarts kun je beslissen of het raadzaam is je hond extra vaccinaties te geven, bijvoorbeeld als je hond meegaat naar het buitenland of als hij een tijdje naar een pension moet.

Hier volgt een overzicht van de vaccinaties die je hond meestal krijgt:

6 weken:

- **Hondenziekte (ziekte van Carré):** in West-Europa komt deze ziekte nog maar weinig voor, omdat honden ertegen worden ingeënt. Vroeger was hondenziekte een beruchte doodsoorzaak van honden.
- **Parvovirus:** dit virus werd pas in 1978 voor het eerst ontdekt na een ziekte-epidemie bij huishonden. Men denkt dat het Parvovirus bij honden een mutatie is geweest van het Parvovirus dat bij katten en vossen voorkomt. Het virus wordt overgedragen via besmette ontlasting en dringt via de bek zijn gastheer binnen. Het virus komt nog steeds voor en daarom is het verstandig om met je pup plaatsen te mijden waar veel honden worden uitgelaten. In ernstige gevallen heeft de hond last van koorts, braken en bloederige diarree, soms heeft de hond alleen last van zachte ontlasting.

9 weken:

- **Leptospirose (Ziekte van Weil):** koorts, braken en uitdroging zijn symptomen die bij deze ziekte horen, maar het komt ook voor dat je nauwelijks iets aan je hond merkt. Toch kan deze ziekte ernstige gevolgen hebben voor honden. Zij kunnen er een ernstige nierinfectie door oplopen. Bovendien is de ziekte overdraagbaar op de mens. Vooral jachthonden die vaak in de bossen vertoeven, zoals de labrador, lopen risico de ziekte op te lopen. Deze verspreid zich namelijk via wilde knaagdieren en stilstaand water.
- **Parvovirus.**

12 weken:

De grote cocktail, bestaande uit vaccinaties tegen:

- **Hondenziekte;**
- **Parvovirus;**
- **Leptospirose;**
- **Besmettelijke leverziekte (Hepatitis Contagiosa Canis):** Deze ziekte wordt veroorzaakt door het CAV-1 virus. De besmetting vindt plaats via de urine van honden die met de ziekte zijn besmet. Zoals de naam al doet vermoeden, tast de ziekte de lever van de hond aan. De symptomen zijn niet altijd even duidelijk. Wanneer de ziekte heel snel verloopt, kan de hond sterven zonder symptomen te vertonen. De ziekte is bij een traag verloop te herkennen aan hoge koorts, meer drinken en plassen, diarree, verminderde eetlust en oogontstekingen.
- **Parainfluenza/Adenovirus type 2/Bordetella Bronchiseptica:** Deze twee virussen en een bacterie veroorzaken de vaak voorkomende ziekte kennelhoest. Een infectie met de bacterie is meestal ernstiger dan een infectie met een van de virussen die kennelhoest veroorzaken. De ziekte breekt vaak uit op plaatsen waar zich veel blaffende honden bevinden, zoals in kennels, bij hondentrainingsgroepen en bij hondenshows en wordt via speekseldruppeltjes overgedragen. Het strottenhoofd, de luchtpijp en de bronchiën kunnen geïnfecteerd raken. De hond heeft een ruwe, droge hoest en soms ook koorts. In ernstige gevallen kan longontsteking ontstaan. Er bestaan meerdere varianten van de ziekteverwekkers. Daarom kan een vaccinatie geen 100% bescherming bieden. Toch lopen gevaccineerde honden minder kans de ziekte te krijgen.

Gaat je hond mee op vakantie naar het buitenland? Informeer dan tijdig bij de dierenarts welke vaccinaties de hond nodig heeft om mee te mogen en welke aanvullende regels er gelden in het vakantieland van bestemming. Volgens de regels die sinds 3 juli 2004 van kracht zijn, moet een hond als hij binnen de Europese Unie wordt vervoerd:

- in bezit zijn van een Europees dierenpaspoort;
- door middel van een chip te identificeren zijn;
- gevaccineerd zijn tegen Rabiës (hondsdolheid).

In het buitenland komt de ziekte **Rabiës** nog veel voor, vooral onder vossen en vleermuizen. De ziekte wordt overgedragen door een beet van een dier met Rabiës. Alle zoogdieren (dus ook mensen) kunnen met het Rabiës-virus besmet worden en de ziekte heeft in vrijwel alle gevallen een dodelijke afloop. Voor de meeste landen is het voldoende als je je hond één keer in de drie jaar tegen Rabiës laat vaccineren. De vaccinatie moet echter wel drie weken voor de vertrekdatum zijn toegediend. Voor Noorwegen en Zweden is naast de rabiësvaccinatie ook nog een bloedonderzoek verplicht om te onderzoeken of het vaccin goed heeft aangeslagen. Houd er rekening mee dat deze procedure minimaal zeven maanden in beslag neemt. Dit gold eerder ook voor het Verenigd Koninkrijk, maar men heeft daar per 1 januari 2012 de regels versoepeld. Een vaccinatie tegen rabiës drie weken voor vertrek is nu voldoende en het bloedonderzoek is niet meer nodig.

In het buitenland, en dan vooral in de mediterrane landen, komen naast de gebruikelijke hondenziekten vaak nog andere ziekten voor die in Nederland niet of nauwelijks voorkomen. Het gaat dan in het bijzonder om:

- Ziekten die door teken worden overgebracht, zoals *Borreliose (ziekte van Lyme)*, *Babesiose* en *Ehrlichiose*. Deze ziekten kwamen voorheen eigenlijk alleen in zuidelijke landen voor, maar worden nu steeds vaker in Nederland waargenomen. Laat je hond een speciale tekenband dragen en controleer steeds goed of er zich toch niet ergens een teek in zijn huid heeft vastgebeten.
- **Leishmaniose:** deze ziekte komt in mediterrane landen veel voor bij honden en wordt veroorzaakt door een beet van een geïnfecteerd zandvliegje. De symptomen bestaan onder andere uit haaruitval, gewichtsverlies en koorts. Sommige honden zijn echter besmet zonder ooit klachten te krijgen. De ziekte is goed te behandelen, mits deze tijdig wordt ontdekt. Bepaalde merken tekenbanden bieden voor 95% bescherming tegen zandvliegjes. Houd je hond binnen rond zonsop- en ondergang, want dan zijn de zandvliegjes het actiefst.
- **Hartworm:** honden kunnen besmet raken door een steek van een bepaalde muskietensoort die in Zuid-Europa voorkomt. De larfjes van deze muskieten komen in de bloedbaan en maken een trektocht door het hondenlichaam tot de bij de longen of het hart komen. De wormen die uit deze larven komen, kunnen daar wel twintig centimeter lang worden. De symptomen bestaan onder andere uit hartfalen, een verminderd uithoudingsvermogen en gewichtsverlies. Je kunt ernstige infecties voorkomen door je hond na de vakantie te ontwormen met een ontwormingsmiddel dat ook

hartwormen doodt. Herhaal de ontwormingskuur na een maand.

Mocht je besluiten je hond tijdens de vakantie in een hondenpension onder te brengen, dan is het raadzaam hem te laten vaccineren tegen kennelhoest. Veel hondenpensions stellen deze vaccinatie zelfs verplicht. De vaccinatie is een jaar geldig en kan op twee manieren gegeven worden: via een injectie en via een druppeltje in de neus van de hond. Zowel de neusdruppel als de injectie biedt bescherming tegen Parainfluenza als Bordetella.

Wormen komen vaak voor bij honden. De wormsoorten die in Nederland het vaakst voorkomen zijn de spoelworm en de lintworm. Pups worden in de baarmoeder al besmet met wormen en kunnen ook via de moedermelk besmet raken. Een worminfectie kan de ontwikkeling van de pup nadelig beïnvloeden. Volwassen honden ondervinden meestal weinig hinder van wormen. Toch is het belangrijk je hond regelmatig te ontwormen, omdat ze anders niet alleen een besmettingsbron vormen voor andere dieren, maar ook voor mensen.

Spoelwormen lijken op hele dunne spaghettisliertjes. Ze kunnen bij de pup diarree, vermagering en stagnerende groei veroorzaken. Honden worden steeds weer besmet met spoelwormen doordat ze in contact komen met de ontlasting van andere honden of katten.

Lintwormen veroorzaken diarree en een slechte conditie. Een aanwijzing dat je hond besmet is met lintwormen is meestal dat je in de vacht rond de anus een soort opgedroogde rijstkorreltjes aantreft. Een besmetting met lintwormen wordt vaak overgebracht door vlooiën en het eten van rauw vlees.

Pups moeten worden ontwormd op de leeftijd van twee, vier en zes weken en twee, vier en zes maanden. Vanaf de leeftijd van een jaar wordt geadviseerd je hond vier keer per jaar te ontwormen, zeker als hij veel contact heeft met kleine kinderen. Ontwormingsmiddelen zijn verkrijgbaar in verschillende toedieningsvormen, zoals tabletjes, pasta's en druppels.

Castratie van de teef

Wanneer je niet (meer) van plan bent met je teef te gaan fokken, wordt sterk aangeraden haar te laten castreren. Ook bij teven spreekt men liever over castratie dan over sterilisatie, omdat bij de operatie de eierstokken niet worden afgebonden, maar geheel worden verwijderd. Behalve het argument van geboortebepijking zijn er nog een aantal andere goede redenen om je teef te laten castreren. Door castratie vermindert de kans op het ontstaan van melkkliertumoren, de teef wordt niet meer loops en is daarom niet meer aantrekkelijk voor reuen. Een baarmoederontsteking op latere leeftijd wordt door castratie uitgesloten. Een nadeel is dat een teef door een verandering van de stofwisseling die door castratie optreedt, de neiging heeft dikker te worden. Haar dieet zal dus moeten worden aangepast. Tevens kan zij op latere leeftijd incontinent kan worden, al komt dit niet vaak voor. Incontinentie is echter goed te behandelen met medicijnen.

Castratie van de reu

Meestal is het niet nodig een reu te laten castreren. Het kan verstandig zijn dit te doen als hij hyperseksueel gedrag vertoont, erg dominant is naar andere honden, of (op latere leeftijd) prostaatproblemen krijgt. Bij castratie bij de reu worden de testikels verwijderd. Het is geen hele zware ingreep en de operatie en het herstel daarna verlopen in de regel probleemloos.

ACTIEPLAN

- Probeer de kans op HD en ED bij je hond zo klein mogelijk te maken door verantwoorde voeding en verantwoord bewegen. Behalve erfelijke factoren spelen immers externe factoren een zeer belangrijke rol bij het ontwikkelen van HD en ED.
- Vraag je dierenarts om advies als je hond last lijkt te hebben van een allergie.
- Laat je hond inenten tegen veel voorkomende hondenziekten.
- Ontworm je hond regelmatig.
- Laat je hond inenten tegen kennelhoest als hij naar plaatsen gaat waar veel honden komen, zoals een hondenpension, een hondententoonstelling of een hondencursus.
- Wil je je hond meenemen op vakantie?
 - Stel je op de hoogte van de regels voor het meenemen van je hond naar de desbetreffende landen.
 - Stel je op de hoogte van de ziekten die in deze landen voorkomen en neem maatregelen om je hond ertegen te beschermen.
- Als je niet met je teef wilt gaan fokken is castratie het overwegen waard.

FOKKEN

Bij het fokken van honden komt veel meer kijken dan je misschien in eerste instantie zou denken. Een vaak gehoord argument om honden te gaan fokken is dat men graag een nestje pups van de eigen teef wil hebben. Soms denkt men ook dat er geld mee te verdienen valt. Een pup van de labrador brengt tenslotte al gauw ongeveer 750 euro op. Toch is een waarschuwing hier op zijn plaats. Als je echt labradors wilt gaan fokken, zul je je van te voren heel goed moeten verdiepen in alles wat er bij komt kijken en alle voors en tegens zorgvuldig tegen elkaar moeten afwegen. Een leerzame ervaring zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat je eerst een keer de geboorte van pups bij een andere fokker meemaakt, zodat je de kunst kunt afkijken.

Als je niet weet waar je aan begint, bestaat de mogelijkheid dat het fokken op een financieel debacle uitloopt. Want wist je bijvoorbeeld dat je als fokker volgens de Nederlandse wet aansprakelijk bent voor het “product” dat je aflevert? Wanneer de door jou gefokte pup een (erfelijk) gebrek blijkt te hebben, heeft de koper het recht de hond terug te brengen en zijn geld terug te eisen. Wanneer je er de Nederlandse jurisprudentie op naleest, zul je vinden dat ook de aanvullende kosten voor de dierenarts, crematie, et cetera, voor vergoeding door de fokker in aanmerking komen, als de fokker een “gerechtvaardigd verwijt” kan worden gemaakt. Er is sprake van een “gerechtvaardigd verwijt”, indien de fokker wist of in redelijkheid had moeten weten dat een erfelijke afwijking in een of beide bloedlijnen aanwezig was.

De mogelijkheid bestaat ook, dat de bevalling van je teef niet vlekkeloos verloopt. Als er een dierenarts aan te pas moet komen en er bijvoorbeeld een keizersnede moet plaatsvinden, kunnen de kosten hoog oplopen. Soms komt het voor dat een teef sterft tijdens de bevalling en dat is iets waar je niet aan moet denken als je veel om haar geeft.

Waar je eveneens rekening mee moet houden is dat het grootbrengen van een nestje pups, tot het moment dat ze naar hun nieuwe eigenaar gaan, ontzettend veel tijd kost. Denk alleen al aan al het schoonmaakwerk dat je moet verrichten, omdat de pups natuurlijk nog niet zindelijk zijn. En als pups met de fles moeten worden bijgevoed, zul je ook 's nachts je bed uit moeten. Werken je partner en jij allebei buitenshuis? Begin dan niet aan het fokken van honden. Het is niet iets waar je even een paar weken vakantie voor opneemt.

Vergeet niet dat je de ruimte moet hebben voor een nest pups. Een klein flatje is absoluut ongeschikt. Niet alleen voor wat betreft de ruimte, maar ook vanwege mogelijke geluidsoverlast is een vrijstaand huis met een tuin ideaal. Pups kunnen zich met zijn allen nogal eens laten horen en daar zullen je burens wellicht niet zo blij mee zijn.

Heeft het bovenstaande je niet afgeschrikt? Heb je je goed georiënteerd en alle voors en tegens tegen elkaar afgewogen? Wanneer je serieus van plan bent met je teef een nestje te fokken, dan kun je voor informatie terecht bij de Algemene Begeleidingscommissie (ABC) van de Nederlandse Labradorvereniging (www.nlv.nu). Zij proberen de vragen die je hebt voor zover mogelijk te beantwoorden of je door te verwijzen naar andere instanties.

Als je van plan bent voor de pups te zijner tijd een stamboom aan te vragen, word je geadviseerd het Basis Reglement Stam-bomen (BRS) door te nemen (zie hiervoor de website van de NLV). Hierin worden onder andere de eisen beschreven waaraan de teef voor het fokken moet voldoen en vind je de regels voor inteeltbeperking.

Om de zwangerschap bij de teef tot stand te brengen is een geschikte reu nodig. Als je niet zelf over een reu beschikt, vind je op de website van de NLV een dekruenlijst met veel informatie over geschikte kandidaten en hun eigenaren. Deze kandidaten zijn uiteraard allemaal in het bezit van een stamboom. Als je een reu op het oog hebt, kun je de Algemene Begeleidingscommissie eventueel om aanvullende informatie vragen over de gezondheid van een reu, zijn voorouders en zijn broers en zussen.

Met de eigenaar van de reu dien je zelf contact op te nemen en afspraken te maken. Het is vrij gebruikelijk om een vast bedrag af te spreken voor de “dienstverlening” van de reu. Hierbij bepaalt de prijs van een pup de richting. Sommige dekru-eigenaren worden liever betaald in natura en willen een keus hebben uit het nest. Tussen de eigenaren van teven en dekruen kunnen allerlei problemen ontstaan als er geen goede afspraken worden gemaakt. Wat bijvoorbeeld te doen als blijkt dat de teef niet zwanger is geworden of wanneer het gewoon niet klikt tussen de reu en de teef? In het artikel *Afspraken tussen fokker en dekru-eigenaar*, te vinden op de website van de NLV, kun je lezen waaraan je moet denken bij het maken van goede afspraken met de eigenaar van de dekru, zodat de kans op een eventueel conflict zo klein mogelijk wordt.

De meeste teven worden twee maal per jaar loops als ze volwassen zijn. De eerste loopsheid vindt meestal plaats als de teef tussen de acht en twaalf maanden oud is. Ze is dan geslachtsrijp. De loopsheid, waarbij de teef druppeltjes bloed verliest, duurt ongeveer drie weken. De teef is echter pas vruchtbaar in de tweede helft van de loopsheid, tussen de negende en de dertiende dag. Dit is de beste periode om een teef te laten dekken, want dan heeft ze haar eisprong. Als je plannen hebt voor een nestje pups, let er dan op dat volgens de regels van het Basis Reglement Stam-bomen (BRS), die opgesteld zijn door de Raad van Beheer op Kynologisch gebied in Nederland, een teef die gedekt wordt niet jonger mag zijn dan zestien maanden. De teef moet namelijk eerst geestelijk en lichamelijk volgroeid zijn. Laat de teef vóór de dekking door de dierenarts onderzoeken. Het is belangrijk dat ze gezond is en vrij van erfelijke ziekten.

Hebben de teef en de reu een stamboom en wil je dat de pups die geboren worden ook een stamboom meekrijgen naar hun nieuwe baas? Vergeet dan niet alle formulieren voor de aanvraag ervan op tijd in te sturen. Allereerst moet je het dekkingformulier binnen drie weken na de dekking opsturen naar de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland. Binnen tien dagen na de geboorte van de pups moet ook het geboorteformulier bij de Raad ontvangen zijn. De formulieren voor de aanvraag van stambomen zijn te downloaden van de website van de Raad (www.raadvanbeheer.nl). Op deze website vind je alle informatie over de aanvraag van stambomen.

Drie à vier weken na de dekking kan de dierenarts bepalen of de teef zwanger is. Als blijkt dat de dekking is mislukt, ligt dat zeer waarschijnlijk aan een foutieve berekening van de eisprong en zal ze opnieuw gedekt moeten worden. Vanaf het moment dat de pups in haar buik te voelen zijn, zal de teef dikker worden en zal haar gedrag veranderen. De gemiddelde dracht van een hond duurt 63 dagen.

Het komt vaak voor dat een teef schijnzwanger is. Haar hormonale systeem gaat er namelijk vanuit dat ze bij iedere loopsheid wordt bevrucht. De schijnzwangerschap kan enkele weken duren en begint ongeveer twee maanden na het begin van de loopsheid. De teef sleept allerlei spullen naar haar mand en doet alsof ze een nestje heeft. Ze kan haar gebruikelijke voer weigeren en haar gedrag kan tegenover mensen en andere dieren een beetje agressief worden. Ook zwellen haar melkklieren op en produceert ze melk.

Als de teef werkelijk zwanger is, zal haar gedrag na ongeveer vijf weken eveneens veranderen. Sommige teven hebben in het begin van hun zwangerschap zelfs last van ochtendmisselijkheid en door de hormonale veranderingen kan het zelfs voorkomen dat ze een aversie krijgen tegen bepaald voedsel. Toch zal haar eetlust geleidelijk groter worden. Tijdens de eerste vijf weken van de zwangerschap heeft de teef genoeg aan haar normale dagelijkse portie voer. Daarna zul je de energiewaarde van het

voer tot aan de geboorte elke week met tien procent moeten vergroten. De teef moet goed doorvoed zijn om gezonde pups ter wereld te kunnen brengen.

Tijdens de laatste week voor de geboorte gaat de teef nesteldrang vertonen. Voor een vlotte bevalling is het belangrijk dat ze een rustig, tochtvrij plekje heeft waar ze zich op haar gemak voelt. Haar eigen mand is zeer waarschijnlijk te klein en daarom is een speciale werpkist als kraambed ideaal. Een werpkist kun je kopen, huren, of, als je handig bent, zelf maken. Bedek de bodem met kranten met daarop een zachte, warme laag. Je kunt bijvoorbeeld een dunne matras of handdoeken gebruiken. Laat de aanstaande moeder in de weken voor de bevalling vast wennen aan de kist door haar erin te laten slapen, zodat het voor haar een vertrouwde plek wordt.

Je merkt aan je hond dat de bevalling nabij is als ze rusteloos gaat rondlopen. Soms gromt ze daarbij. Ze probeert een nestje te maken en vaak rilt en hijgt ze. Waarschijnlijk eet ze haar voerbak niet meer leeg en geeft ze zelfs over. Wanneer de weeën beginnen, draait de teef vaak eerst rondjes en gaat daarna op haar zij liggen. Hoewel dat niet erg comfortabel lijkt, zijn er teven die tijdens de bevalling liever blijven staan. Bij de eerste weeën wordt een vruchtzak het geboortekanaal in geperst. Deze breekt en er zal wat slijm en/of vocht uit de vulva komen. De eerste pup moet nu binnen één à twee uur geboren worden. Pups worden meestal met het kopje naar voren geboren en komen ter wereld in het vruchtvlies. De moederhond eet het vruchtvlies en de placenta op en bijt de navelstreng door. De rest van de pups wordt met tussenpozen van tien tot tachtig minuten geboren. Een gemiddelde worp telt drie tot negen pups. Na elke pup moet een placenta komen, dus let erop dat dit gebeurt. De moeder likt de pups niet alleen om ze schoon en droog te maken, maar ook om hun ademhaling te stimuleren. De meeste bevallingen bij de hond verlopen zonder complicaties. Mochten er zich tijdens en/of na de bevalling toch problemen voordoen, waarschuw dan op tijd de dierenarts. Zorg ervoor dat je van alles rondom de bevalling goed op de hoogte bent.

Een enkele keer komt het voor dat de teef zich niet bekommert om een pup. Je zult dan het vruchtvlies zelf moeten verwijderen en de pup droog moeten wrijven met een handdoek. De ademhaling kun je helpen op gang brengen door de pup zachtjes met de handdoek over het borstje te wrijven. Bind de navelstreng af met gaas of draad op ongeveer één centimeter van het buikje van de pup. Knip met een gedesinfecteerde schaar de navelstreng op ongeveer zeven centimeter af. Leg de pup daarna tegen de moeder aan. Wil ze niets van de pup weten? Wikkel hem dan in een handdoek om hem warm te houden. Als alle pups geboren zijn, moeten ze meteen bij de moeder gaan drinken. Je kunt een handje helpen door ze allemaal bij de moeder aan te leggen.

Het is van groot belang dat de pups de eerste melk van de moeder krijgen. De melk, colostrum genaamd, bevat zeer veel antistoffen tegen ziekten. Door het drinken van de melk is de pup ongeveer acht tot twaalf weken beschermd tegen ziekten. De pups zijn de eerste drie à vier weken volledig afhankelijk van de melk van hun moeder. Ze horen veel te slapen en goed te groeien. Je kunt controleren of de pups goed groeien door ze elke week te wegen. Als er onrust is in het nest, kan dit betekenen dat een of meer pups honger hebben of ziek zijn. Drinkt een pup niet, is hij sloom of voelt hij koud aan? Neem dan contact op met je dierenarts.

Het zogen van de pups kost de moederhond veel energie. Ze heeft dan ook extra voeding en vocht nodig. Hoeveel extra is afhankelijk van het aantal pups dat ze heeft gekregen. Verdeel de voeding die ze krijgt over de dag. Soms produceert de teef te weinig melk en zullen de pups bijgevoed moeten worden met speciale puppymelk. Nadat de pups drie à vier weken moedermelk hebben gehad, kunnen ze worden bijgevoed met vast voedsel, de speciale puppyvoeding. De teef zal het zogen na een week of zes proberen stop te zetten. De scherpe melktandjes van de pups, die inmiddels zijn doorgelopen, voelen niet bepaald plezierig voor haar. De pups mogen nog wel drinken als troost, maar ze zijn dan al volledig gespeend.

Houd ook in de periode na de bevalling de gezondheid van de teef en haar pups goed in de gaten. Verschoon de werpkist vaak, want een goede hygiëne is nodig om infecties te voorkomen. De teef verliest de eerste drie weken na de bevalling nog wat bloed, dat steeds helderder van kleur moet worden. Chocoladekleurige, stinkende afscheiding kan duiden op een baarmoederontsteking. In dat geval zal direct de dierenarts moeten worden gewaarschuwd.

De eerste inentingen van de pups vinden meestal plaats als ze ongeveer acht weken oud zijn. Op die leeftijd kunnen ze ook worden ontwormd. De chipper van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied komt langs om de pups te chippen als ze tussen de vijf en acht weken oud zijn. Alle rashondenpups die in Nederland zijn geboren en geregistreerd worden door de Raad van Beheer, worden sinds 1998 van een chip met een registratienummer voorzien.

Wanneer je lid bent van de Nederlandse Labrador Vereniging en je wilt de pups verkopen, dan kun je de pups op de NLV-puppielijst laten plaatsen. De pups moeten wel gefokt zijn volgens het NLV-fokbeleid. Het aanmeldingsformulier kun je downloaden van de website van de NLV (www.nlv.nu).

ACTIEPLAN

- Denk goed na over de vraag waarom je eigenlijk zo graag een nestje labradors wilt fokken.
- Zet alle voors en tegens goed op een rijtje.
- Raadpleeg de websites van de Nederlandse Labrador Vereniging (www.nlv.nu) en van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied (www.raadvanbeheer.nl) voor alles wat te maken heeft met stambomen en het fokken en verkopen van pups.
- Verdiep je ter voorbereiding van het fokken van een nest pups in alles wat met de zwangerschap en de bevalling van de hond te maken heeft.
- Wees alert tijdens de zwangerschap en de bevalling van je hond en waarschuw de dierenarts niet alleen als je weet dat het nodig is, maar ook als je twijfelt.
- Houd de gezondheid van de moederhond en de pups in de periode na de bevalling goed in de gaten.
- Zorg ervoor dat de pups zijn ingeënt, ontwormd en gechipt, voordat ze naar hun nieuwe eigenaar gaan.

HERPLAATSING

Soms komt er een moment dat er een nieuwe eigenaar voor een hond moet worden gezocht, omdat zijn baas niet meer voor hem kan of wil zorgen. In slechts een klein deel van de gevallen ligt dat aan de hond, bijvoorbeeld als deze een gedragsprobleem heeft. In de meeste gevallen zijn er andere redenen in het spel, zoals ziekte, overlijden, echtscheiding of verhuizing naar het buitenland van het baasje of een allergie van een kind. Wanneer iemands werkomstandigheden veranderen, kan het gebeuren dat een hond ineens veel langer alleen thuis moet zijn. Niet alle honden kunnen daar goed tegen. Veel hondeneigenaren gunnen hun hond dan een beter leven bij iemand die wel tijd voor hem heeft.

Er zijn een aantal mogelijkheden om een hond te laten herplaatsen of een hond aan te schaffen die voor herplaatsing in aanmerking komt:

- **Via de rasvereniging**

Wanneer je je labrador wilt laten herplaatsen of wanneer je op zoek bent naar een labrador die herplaatst moet worden, kun je contact opnemen met de Nederlandse Labrador Vereniging. Labradors die voor herplaatsing in aanmerking komen, moeten in het bezit zijn van een officiële stamboom. De NLV speelt bij de herplaatsing slechts een informerende rol. Men probeert zo goed mogelijk te onderzoeken of hond en nieuwe baas bij elkaar passen, maar uiteindelijk beslist de eigenaar. Aan de bemiddeling is een klein bedrag aan kosten verbonden. Zie voor meer informatie de website van de NLV (www.nlv.nu). De eigenaar en de potentiële koper kunnen gebruikmaken van het speciale overdrachtscontract van de NLV, waarin zij een proefperiode, een prijs, de aansprakelijkheid en de datum van overdracht kunnen vastleggen.

Wordt een hond herplaatst om gedragsproblemen, dan dient de hond eerst te worden onderzocht door een gedragstherapeut van de Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden, Alpha, voordat de hond voor herplaatsing in aanmerking komt. De kosten van dit gedragsonderzoek komen voor rekening van de eigenaar.

- **Via het asiel**

Een eigenaar die afstand wil doen van zijn labrador kan hem naar het dierenasiel brengen. Het dierenasiel kan echter ook bemiddelen tussen de eigenaar en potentiële kopers, als de eigenaar het een naar idee vindt dat zijn hond tussen de vele andere honden in het asiel komt te zitten. De hond blijft dan zo lang bij de eigenaar tot er een geschikte koper is gevonden.

Zoals eerder gezegd in het hoofdstuk Aanschaf, is het idee dat asiels slechts vergaarbakken zijn van honden met gedragsproblemen geheel misplaatst. Er verblijven heel veel honden waar helemaal niets mis mee is en die om uiteenlopende redenen door hun baas naar het asiel zijn gebracht. In de asiels is men meestal goed op de hoogte van de achtergrond en het karakter van de hond. Je kunt een asielhond desgewenst een proefperiode meekrijgen. Als hond en baas toch niet zo'n goede match blijken te zijn, mag de hond weer worden teruggebracht naar het asiel en krijg je je geld terug.

In tegenstelling tot de eigenaar die zijn hond laat herplaatsen via de NLV, krijgt de eigenaar die zijn hond naar het asiel brengt geen geld voor het dier. Bij aanmelding moet de eigenaar zelfs een klein bedrag betalen (meestal rond € 50,--), ook wel de "afstandskosten" genoemd. Het bedrag dat voor de hond wordt gevraagd aan de nieuwe eigenaar verschilt per asiel, maar ligt meestal tussen de € 100 en € 150. Dit geld wordt gebruikt om de kosten te dekken die het asiel maakt.

Via het asiel kun je dus voor een redelijke prijs een labrador aanschaffen. Je zult echter geen stamboom meekrijgen. De stamboom van een hond moet worden teruggestuurd naar de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied, zodra de hond wordt aangemeld bij een asiel. De maatregel dient ter bescherming van de hond. Het zou namelijk zo maar kunnen, dat een hond met stamboom voor een koopje wordt aangeschaft om er vervolgens mee te gaan fokken en veel geld te verdienen met de verkoop van de pups. De asiels zijn van mening dat zij niet aan dit soort praktijken moeten meewerken.

- **Via advertenties in de krant of via het internet**

Als een eigenaar afstand wil doen van een hond, kan hij of zij hem via een advertentie in de krant of via internet te koop aanbieden. Of dit de meest geschikte manier is om een dier om wie je geeft te verkopen, valt te betwijfelen. Natuurlijk heeft niet iedere potentiële koper slechte bedoelingen met de hond, maar wellicht is het verstandiger gebruik te maken van de (mensen)kennis en kunde van de rasvereniging of het dierenasiel bij het zoeken naar een nieuwe baas. Omgekeerd geldt ook dat bij aankoop van een labrador via een advertentie in de krant of via internet voorzichtigheid geboden is. Probeer de reden te achterhalen waarom mensen afstand willen doen van hun hond.

- **Via het Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds (KNGF)**

Het KNGF bemiddelt bij de herplaatsing van labradors die om verschillende redenen niet (meer) als geleidehond kunnen worden ingezet. Het zijn vrijwel altijd lieve, goed opgevoede honden. De jonge labradors die herplaatst worden, voldoen meestal net niet aan de strenge eisen waaraan een geleidehond moet voldoen, de oudere labradors gaan vaak gewoon "met pensioen". Als je in aanmerking wilt komen voor een te herplaatsen labrador van het KNGF, kun je je bij hen op de wachtlijst laten zetten.

ACTIEPLAN

Je kunt je labrador laten herplaatsen of een hond kopen die voor herplaatsing in aanmerking komt via:

- De rasvereniging, die daarbij een informerende rol speelt;
- De dierenasiels, die daarbij een bemiddelende rol spelen;
- Advertenties in kranten en op internet;
- Het Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds (KNGF)

BELANGRIJKE ADRESSEN

Nederlandse Labrador Vereniging

Brasem 37
7908 WC HOOGEVEEN
www.nlv.nu

Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland

Emmalaan 16-18, 1075 AV AMSTERDAM
Postbus 75901, 1070 AX AMSTERDAM
www.raadvanbeheer.nl

Labrador Retriever Club Nederland

www.labradorretrieverclub.nl

Dierenbescherming

Verenigingsbureau:
Scheveningseweg 58
Postbus 85980
2508 CR DEN HAAG
www.dierenbescherming.nl

Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds

Postbus 544
1180 AM AMSTELVEEN
www.geleidehond.nl

GEBRUIKTE LITERATUUR EN WEBSITES

Bailey, G. (2001). *De ideale puppy*. Uitgeverij Elmar BV, Rijswijk.

Fogle, B. (2003). *Medisch handboek honden*. Baarn, Tirion Natuur.

Gaus, M. (2010). *Agressie bij honden*. Baarn, Tirion Natuur.

Gaus, M. (2003). *Uw hond gehoorzaam in tien lessen*. Baarn, Tirion Natuur.

Louwrier, A. (2006). *De labrador retriever (7e druk)*. Warffum, Welzo Media Productions.

Palika, L. (2008). *Your happy healthy pet. Labrador Retriever (2e druk)*. Hoboken, NJ, Verenigde Staten, Wiley Publishing Inc.

Rugh, K. (2004). *What about? Labrador Retrievers*. Hoboken, NJ, Verenigde Staten, Wiley Publishing Inc.

Schlegl-Kofler, K. (2003), *Hondentraining*. Baarn, Tirion Natuur.

Volhard, J. (2006). *Honden trainen voor dummies*. Amsterdam, Addison Wesley.

Wolters, K. (2002). *Klassieke hondensporten*. Warffum, Welzo Media Productions.

www.nlv.nu
www.raadvanbeheer.nl
www.delabrador.nl
www.hondenpage.com
www.hondenplaza.nl
www.vanpuppytothond.nl
www.hondenbescherming.nl
www.dogweb.nl
www.hondenforum.nl
www.bosdreef.be
www.dierenkliniekszamenhofdreef.nl

www.dierenkliniek-sleeuwijk.nl
www.labradornet.com
www.labradorretrieverclub.nl
www.alerthondentraining.nl
www.dierendokters.com
www.dierenkliniekhellendoorn.nl
www.dierenkliniekdeark.eu
www.sterkliniek-alphen.nl
www.dierenkliniekwaterland.nl
www.dierenartsenpraktijkpurmerend.nl
www.dogsincluded.nl

Colofon

Copyright © 2012 (Jan Jacobs)

Auteur: Jan Jacobs

Eindredactie: Anja Frederiks - AFK Vertalingen - te Purmerend

Druk: 1 - 2012

Vormgeving : Capable4 Multimedia, www.capable4.nl - te Kerkenveld

Uitgeverij: In eigen beheer uitgegeven

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.